

Dorota Kozłowska

Instytut Historii Nauki PAN

ORCID 0000-0001-5826-4381

BIBLIOGRAFIA HISTORII NAUKI POLSKIEJ ZA 2018 ROK (Wybór)

Bibliography of the history of science in Poland 2018. Selection

Abstract: The history of science and technology describes science in its historical circumstances. This branch of science is perceived as a natural connection between sciences and natural sciences, social sciences and humanities. It promotes the understanding of the role of science through the ages. It is deeply connected with other areas of culture, such as philosophy, art, education and religion. The bibliography of Polish science for the year 2018 present the works published as monographies and in scientific journals. It consists of 573 positions in seven categories.

Key words: history of humanities, history of biological sciences, history of agriculture and forestry sciences, history of medical sciences, history of exact sciences, earth sciences history

Słowa kluczowe: historia nauk humanistycznych, historia nauk biologicznych, historia nauk rolniczo-leśnych, historia nauk medycznych, historia nauk ścisłych, historia nauk o Ziemi

Historia nauki i techniki stanowi bardzo specyficzny przedmiot badań: naukę w jej historycznych uwarunkowaniach. We współczesnym świecie historia nauki decyduje o postawach społecznych i wyobrażeniach światopoglądowych. Również jej analizowanie w historycznych realiach jest niezbędne do jej skutecznego upowszechniania. Historia nauki jest głęboko związana z innymi działami kultury, w tym techniką, filozofią, sztuką, oświatą oraz religią, z którymi nie jest jednak tożsama.

Historia nauki i techniki ze względu na swoją interdyscyplinarność stanowi wiedzę źródłową dla fundamentalnych pytań o naturę człowieka i jego wizję świata. Z perspektywy środowisk związanych z Międzynarodową Unią Historii i Filozofii Nauki dyscyplina ta postrzegana jest jako naturalny pomost pomiędzy naukami ści-

słymi i przyrodniczymi, naukami społecznymi oraz humanistyką, jako siła promująca rozumienie roli nauki w przeszłości, w czasach obecnych oraz przyszłości. Badania z tego zakresu zbierają w całość m.in. studia nad historią techniki, medycyny, idei, edukacji, filozofii nauki, socjologii wiedzy, antropologii wiedzy, polityki i organizacji nauki, instytucji naukowych, organizacji naukowych, czy muzealnictwa naukowego. Tego rodzaju wiedza jest niezmiernie ważna tak dla adeptów nauk ścisłych, jak i nauk humanistycznych. Dlatego też historia nauki i techniki jako specyficzna dyscyplina badawcza jest od prawie 100 lat prężnie rozwijana na świecie, a wagę badań w tym zakresie podkreślają międzynarodowe gremia, z których najważniejsza jest Międzynarodowa Unia Historii i Filozofii Nauki.

Zgromadzenie publikacji dotyczących historii nauki w jednym miejscu (na razie tylko publikacji za 2018 rok) jest konieczne, aby uczynnym prowadzącym studia udostępnić ogromnie pomocne narzędzie do rozwoju polskich badań z tego zakresu, na gruncie krajowym.

Bibliografia historii nauki polskiej za 2018 r. obejmuje prace zamieszczone w książkach i czasopismach naukowych. Niektóre z nich są stosunkowo łatwe do zidentyfikowania np. w katalogach wydawnictw lub na ich stronach internetowych i są przeważnie dostępne w handlu. Jest jednak znaczna liczba książek i artykułów ogłoszonych w różnych, zwłaszcza regionalnych placówkach kulturalnych (m.in. muzeach, stowarzyszeniach, towarzystwach naukowych), których egzemplarz obowiązkowy nie trafia do najważniejszych bibliotek krajowych. Nakład publikacji tego typu tylko niekiedy przekracza 100 egzemplarzy.

Jest jeszcze jedna grupa publikacji – czasem bardzo ważnych – sponsorowanych przez różne resorty oraz samorządy. Rozdawane przy okazji różnych konferencji trafiają po latach do obiegu antykwarycznego.

Zestawienie bibliograficzne pomija znaczną liczbę artykułów zamieszczanych w miesięcznikach bardziej poczytnych czasopism (np. „W Sieci”), lub popularnych periodykach typu „Mówią Wieki”, choć niektóre z nich mają charakter dokumentacyjny i inspirujący. Podobne znaczenie mają – na ogół – artykuły zamieszczane w Internecie, niemal zawsze bez wcześniejszej oceny fachowych recenzentów. Ta grupa przekazów ma na ogół znaczenie informacyjne, przez co jest w ograniczonym stopniu przydatna. Nie lekceważymy jej, choć w niniejszej bibliografii nie została uwzględniona.

I. ZAGADNIENIA OGÓLNE HISTORII NAUKI I TECHNIKI

BIENIAS Barbara: *Nagroda im. Jana Jędrzejewicza przyznana po raz szósty*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2018, t. 63, nr 4, s. 173–174.

BIENIAS Barbara: *Relacja z międzynarodowej konferencji naukowej ESHS 2018 w Londynie*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2018, t. 63, nr 4, s. 175–176.

- BIENIAS Barbara: *Rozstrzygnięcie szóstej edycji Nagrody im. Jana Jędrzejewicza*, „Nauka Polska. Jej Potrzeby, Organizacja i Rozwój” 2018, t. 52, s. 340–341.
- CETWIŃSKI Marek: *Co daje lepsze korzyści – «stan badań» czy «historia problemu»?*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2018, t. 63, nr 3, s. 27–33.
- CHMIELEWSKI Witold: *Seminarium w Zakładzie Historii Nauk Społecznych, Oświaty i Organizacji Nauki w Instytucie Historii Nauki im. Ludwika i Aleksandra Birkenmajerów Polskiej Akademii Nauk w Warszawie*, „Przegląd Historyczno-Oświatowy” 2018, nr 1–2, s. 232–239.
- CHOJNIAK Arleta: *Relacja psychologii i humanistyki — ujęcie Floriana Znanieckiego i Jerzego Kmity*, „Sensus Historiae” 2018, t. 30, nr 1, s. 69–83.
- CZAKON Tomasz: *Etos nauki naukowców a etos nauki w kodeksach etycznych wyższych uczelni*, „Analecta. Studia i Materiały z Dziejów Nauki” 2018, t. 27, nr 2 (53), s. 88–114.
- DASZKIEWICZ Piotr: *Prezentacja «Organonu» w Comité des travaux historiques et scientifiques na posiedzeniu 15 lutego 2018 roku*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2018, t. 63, nr 2, s. 195.
- GLINKOWSKI Witold P.: *Prze(d)sądy jako więź z tradycją – casus hermeneutyki H.-G. Gadamera*, „Sensus Historiae” 2018, t. 33, nr 4, s. 87–99.
- GNIAZDOWSKI Andrzej: *Tradycja republikanizmu szlacheckiego z perspektywy historii idei*, „Sensus Historiae” 2018, t. 33, nr 4, s. 145–161.
- HENCZEL-WRÓBLEWSKA Ligia, JESZKE Jaromir: *Hieronim Fokciński SJ (30.09.1937–30.07.2018)*, „Nauka Polska. Jej Potrzeby Organizacja i Rozwój” 2018, t. 27, s. 330–332.
- HORODECKI Bartosz: *Kilka uwag na temat tradycji i innowacji lingwistycznych w rosyjskich polemikach dotyczących kierunków imperialnej polityki językowej (XVIII–XIX wiek)*, „Sensus Historiae” 2018, t. 33, nr 4, s. 215–227.
- JEDLIŃSKI Marek: *No Compromises! The Traditionalistic Philosophy of the Culture of Julius Evola*, „Sensus Historiae” 2018, t. 33, nr 4, s. 229–238.
- JEDLIŃSKI Marek: *Tradycja i tradycjonalizm w perspektywach badawczych (wstęp)*, „Sensus Historiae” 2018, t. 33, nr 4, s. 11–16.
- JESZKE Jaromir: *Rola mitów o nauce w debacie społecznej*, „Rocznik Antropologii Historii” t. 11: *Kulturowa Historia Wiedzy*, 2018, s. 75–91.
- JESZKE Jaromir: *U źródeł koncepcji wydawniczej periodyku «Nauka Polska Jej Potrzeby Organizacja i Rozwój»*, „Nauka Polska Jej Potrzeby Organizacja i Rozwój” 2018, t. 27 (52), s. 175–186.
- JESZKE Jaromir: *Upowszechnianie nauki jako dyskursy komunikacji społecznej. Od źródeł modernizacji społecznej w Europie do konfliktów «wizji świata i człowieka»*, [w:] *Актуальные проблемы гуманитарного образования*, Białoruski Uniwersytet Państwowy, Mińsk 2018, s. 19–25.
- KABZIŃSKA Iwona: *«Nie będę czytał tych staroci». O niechęci do poznawania historii dyscypliny*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2018, t. 63, nr 3, s. 7–25.

- KARPIŃSKA Małgorzata: [recenzja] *Wokół dokumentacji losów mieszkańców Ziemi Zabranych (Polskie dziewiętnastowieczne pamiętniki i listy z Ziemi Zabranych – rola i miejsce w badaniach historycznych, red. Wiesław Caban, Lidia Michalska-Bracha, UJK w Kielcach, Wydawnictwo DiG, Kielce–Warszawa 2017, ss. 535) oraz seria Kresy w Polskich Pamiętnikach i Listach (1795–1918)*, „Studia Źródłoznawcze” 2018, t. 56, s. 199–205.
- KOKOWSKI Michał: *Evolutionary Transformation of the Journal (Part 5)*, „Studia Historiae Scientiarum” 2018, t. 17, s. 13–16.
- KOKOWSKI Michał: *Ewolucyjna transformacja czasopisma (cz. 5)*, „Studia Historiae Scientiarum” 2018, t. 17, s. 17–22.
- KOKOWSKI Michał: *Podstawowe zastrzeżenia wobec projektu i uchwalonej Ustawy 2.0 vel Konstytucji dla Nauki*, „Studia Historiae Scientiarum” 2018, t. 17, s. 453–476.
- KOKOWSKI Michał: *Prawo powinno być sprawiedliwe także dla szeregowych pracowników instytutów Polskiej Akademii Nauk, wywiad przeprowadziła M. Suchodolska*, „Dziennik Gazeta Prawna” 2018, nr 149, s. B10.
- KOKOWSKI Michał: *Sprawozdanie Komisji Historii Nauki PAU w 2017–2018 roku*, „Studia Historiae Scientiarum” 2018, t. 17, s. 527–53040.
- KOKOWSKI Michał: *The Report on the Activities of the PAU Commission on the History of Science in 2017–2018*, „Studia Historiae Scientiarum” 2018, t. 17, s. 523–5260.
- KOLBUSZEWSKA Jolanta: *Wskrzeszenie państwa polskiego a równouprawnienie kobiet w nauce*, „Sensus Historiae” 2018, t. 30, nr 1, s. 119–134.
- KRAJEWSKI Piotr: *Historia i polskość w ujęciu Andrzeja Panufnika. Muzyka jako «odbicie» świata*, „Sensus Historiae” 2018, t. 30, nr 1, s. 173–188.
- LICHOCKA Halina: «*Analecta. Studia i Materiały z Dziejów Nauki (1992–2018)*», „Analecta. Studia i Materiały z Dziejów Nauki” 2018, t. 27, nr 1, s. 9–39.
- MAZUREK Sławomir: *Rosyjscy myśliciele religijni wobec pokusy tradycjonalizmu*, „Sensus Historiae” 2018, t. 33, nr 4, s. 197–213.
- PISKUREWICZ Jan: «*Nauka Polska*» jako miejsce dyskusji o potrzebach, organizacji i rozwoju nauki w Polsce w latach 1992–2017, „Nauka Polska. Jej Potrzeby Organizacja i Rozwój” 2018, t. 27, s. 239–264.
- SCHILLER-WALICKA Joanna: *Sprawozdanie z działalności Kasy im. Józefa Mianowskiego – Fundacji Popierania Nauki od października 2017 roku do października 2018 roku*, „Nauka Polska. Jej Potrzeby, Organizacja i Rozwój” 2018, t. 52, s. 333–339.
- SOBIESZCZAK-MARCINIAK Małgorzata: *Konferencja «Józef Hurwic – Człowiek i Uczony»*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2018, t. 63, nr 4, s. 168–169.
- SOLSKA Ewa: *Koncept «historia magistra vitae» w badaniach dziejów i dyskursie historycznym*, „Sensus Historiae” 2018, t. 30, nr 1, s. 39–56.

- WAWRZYNOWICZ Andrzej: *Tradycja i postęp w historiozofii polskiego mesjanizmu. Filozoficzne uwagi na marginesie prelekcji paryskich Adama Mickiewicza*, „Sensus Historiae” 2018, t. 33, nr 4, s. 119–133.
- WYKA Ewa: *Muzeum uczelniane w służbie społeczności akademickiej*, „Opuscula Musealia” 2018, t. 25, s. 127–133.
- ZAMECKI Stefan: *Problematyka naukoznawcza na łamach periodyku «Nauka Polska. Jej Potrzeby, Organizacja i Rozwój»*. *Studium historyczno-metodologiczne*, t. 2: *Lata 1992–2016*, IHN PAN, Warszawa 2016–2018, s. 477.
- ZAMECKI Stefan: *W stulecie powstania periodyku «Nauka Polska. Jej Potrzeby, Organizacja i Rozwój»*, „Nauka Polska. Jej Potrzeby, Organizacja i Rozwój” 2018, t. 52, s. 187–238.
- ZASZTOWT Leszek: *25th International Congress of the History of Science and Technology, Rio de Janeiro, Brasil, 23–29 July 2017*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2018, t. 63, nr 1, s. 164–166.
- ZASZTOWT Leszek: *Polsko-Rosyjskie relacje naukowe A.D. 2018. Konferencja Komisji Historyków Polski i Rosji w Warszawie w 100-lecie odzyskania niepodległości przez Polskę, Uniwersytet Warszawski, 26–29 września 2018: Rok 1918 – koniec starej i narodziny nowej Europy. Odrodzone Państwo Polskie i Sowietcka Rosja*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2018, t. 63, nr 4, s. 159–167.
- ГУТОРОВ Владимир А.: *Традиции британской конституции: современные дилеммы и интерпретации*, „Sensus Historiae” 2018, t. 33, nr 4, s. 163–180.
- ЕДЛИНЬСКИ Марек: *Философия кризиса Рене Генона*, „Sensus Historiae” 2018, t. 33, nr 4, s. 77–86.

II. HISTORIA NAUK HUMANISTYCZNYCH

- Akademia Sztuk Pięknych we wspomnieniach profesora Adama Wsiołkowskiego*, „Alma Mater” 2018, nr 202, s. 62–65.
- AUSZ Mariusz, PUCHOWSKI Kazimierz: *Komisja Edukacji Narodowej 1773–1794. Szkoły w Wydziale Pijarskim*, IHN PAN, ASPRA-JR, Warszawa 2018.
- BARTNICKA Kalina, DORMUS Katarzyna, WAŁĘGA Agnieszka: *Komisja Edukacji Narodowej 1773–1794. Wprowadzenie*, Instytut Historii Nauki PAN, ASPRA-JR, Warszawa 2018, s. 320.
- BARTNICKA Kalina, DORMUS Katarzyna, WAŁĘGA Agnieszka: *The Commission of National Education 1773–1794: An Introduction*, [w:] *Research on the Commission of National Education and Its Schools: Achievements and Perspectives*, red. K. Bartnicka, Instytut Historii Nauki PAN, ASPRA-JR, Warszawa 2018, s. 9–13.
- BARTNICKA Kalina, DORMUS Katarzyna: *Komisja Edukacji Narodowej 1773–1794. Szkoły w Wydziale Mazowieckim*, Instytut Historii Nauki PAN, ASPRA-JR, Warszawa 2018, s. 178.

- BARTNICKA Kalina, DORMUS Katarzyna: *The Commission of National Education 1773–1794: Schools in the Mazowsze Department*, [w:] *Research on the Commission of National Education and Its Schools: Achievements and Perspectives*, red. K. Bartnicka, Instytut Historii Nauki PAN, ASPRA-JR, Warszawa 2018, s. 59–61.
- BARTNICKA Kalina: *Rozprawy o historii, uniwersytetach, edukacji i wychowaniu. Wybór studiów z okazji jubileuszu 80. urodzin i 55-lecia pracy naukowej*, oprac. J. Kamińska i in., Chronicon, Wrocław 2018, s. 484.
- BĘTKOWSKA Teresa: *Nestorka*, „Alma Mater” 2018, nr 200, s. 83–92 [Rozmowa z prof. Anną Medwecką-Kornaś].
- BIEŚ Andrzej Paweł SJ: *The Jesuits as the Body of Teachers and the Body of Students in the Russian Empire 1773–1820*, „Przegląd Historyczno-Oświatowy” 2018, nr 3–4, s. 184–196.
- BŁAŻEJOWSKA Justyna: *Opozycja antyreżimowa w Instytucie Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk w latach 1956–1989*, Oficyna Wydawnicza Volumen, Warszawa 2018, s. 705.
- BORYSOWSKA Agnieszka: *Kultura książki w dawnym Szczecinie (XVII–XVIII w.), studia z pogranicza bibliologii i literaturoznawstwa*, Książnica Pomorska im. Stanisława Staszica, Szczecin 2018, s. 404, faksymilia, wykresy.
- BRACHA Krzysztof: *Uwagi o katalogu zachodnioeuropejskich rękopisów Rosyjskiej Biblioteki Państwowej w Moskwie*, „Studia Źródłoznawcze” 2018, t. 56, s. 189–192.
- BRONIARCZYK Marcin: *O senatorach koronnych za Władysława IV*, „Kwartalnik Historyczny” 2018, t. 125, nr 1, s. 149–166.
- BRONIARCZYK Marcin: *Postulaty polskich pisarzy renesansowych dotyczące edukacji wojskowej młodzieży szlacheckiej w XVI wieku a ówczesna praktyka*, [w:] *Między obowiązkami, przywilejami a prawem Rzeczypospolitej XVI–XVIII wieku. Społeczeństwo w obronie państwa polsko-litewskiego*, red. A. Kalinowska i in., Zamek Królewski, Warszawa 2018, s. 339–355.
- BRONIARCZYK Marcin: *Sejmiki koronne doby Wazów wobec kwestii oświaty i szkolnictwa. Zarys problematyki*, [w:] *Rzeczpospolita Wazów (1588–1648–1668). I Kongres Badaczy Epoki Wazów*, red. S. Augustowicz, A. Korytko, B. Krysztopa-Czupryńska, Olsztyn 2018, s. 14–15.
- BRZOZA Czesław: *Recenzja: Joanna Grabowska, Akademia Sztuk Pięknych w Krakowie w latach 1945–1956, IHN PAN, Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR, Warszawa 2018, ss. 416, ilustr.; Monografie z Dziejów Oświaty, Tom L, „Analecta. Studia i Materiały z Dziejów Oświaty”* 2018, t. 27, nr 2 (53), s. 195–198.
- BUDZYŃSKI Radosław: *Inflanckie korzenie łańcucha rektorskiego Uniwersytetu Jagiellońskiego z 1900 roku*, „Opuscula Musealia” t. 25, 2018, s. 209–226.
- CHEMPEREK Dariusz: *Profesor Stefan Nieznanowski (1933–2018)*, „Ruch Literacki” 2018, t. 4, s. 483–485.

- CHOCIŁOWSKI Jerzy: *Bronisława Piłsudskiego pojedynek z losem*, Wydawnictwo Iskry, Warszawa 2018, s. 172.
- CHROSTEK Mariusz: *Lwowscy filolodzy klasyczni i nowożytni w roli historyków literatury polskiej*, „Prace Historyczne. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego” 2018, t. 145, nr 2, s. 339–354.
- CHWAŁBA Andrzej: *Uniwersytet czasów Wielkiej Wojny 1914–1918*, „Alma Mater” 2018, nr 201, s. 30–31.
- CIEŚLAK Stanisław: *Stanisław Bednarski SJ and Prof. Stanisław Kot: Pupil and Master*, „Studia Historiae Scientiarum” 2018, t. 17, s. 119–149.
- CZARNECKI Łukasz: *Wacław Jędrzejewicz jako attaché wojskowy i kierownik polskiego poselstwa w Tokio w latach 1925–1928*, „Prace Historyczne. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego” 2018, t. 145, nr 1, s. 85–101.
- DEI Luigi: *Maria Skłodowska-Curie. Piękno niezłomnego poświęcenia*, Instytut Badań Literackich, Florencja–Warszawa 2018, s. 108 (także w angielskiej wersji językowej).
- DOROSZEWSKI Jerzy: *The Educational and Cultural Activity of Teachers' Seminars in Poland Between 1918–1937*, „Przegląd Historyczno-Oświatowy” 2018, nr 3–4, s. 83–102.
- DUNNING David E.: *The Logic of the Nation: Nationalism, Formal Logic, and Interwar Poland*, „Studia Historiae Scientiarum” 2018, t. 17, s. 207–251.
- FALKOWSKI Tomasz: *O sztuce dyplomacji we współczesnej filozofii i historii nauk*, „Rocznik Antropologii Historii” t. 11: *Kulturowa Historia Wiedzy*, 2018, s. 283–295.
- GRABOWSKA Joanna: *Akademia Sztuk Pięknych w Krakowie w latach 1945–1956*, Instytut Historii Nauki PAN, ASPRA-JR, Warszawa 2018, s. 416, ilustr. Seria: Monografie z Dziejów Oświaty t. 50.
- GRABOWSKA-PIEŃKOSZ Dorota: [recenzja:] *Władysława Szulakiewicz: Nauczyciele i ich edukacja. W kręgu idei lwowskiej pedeutologii*, Toruń 2017, s. 337–270, „Przegląd Historyczno-Oświatowy” 2018, nr 1–2, s. 270–275.
- GRZEBIEŃ Ludwik: *Reflections on the Historiography of the Commission of National Education in the Last 50 Years*, „Przegląd Historyczno-Oświatowy” 2018, nr 3–4, s. 173–183.
- HOLYK Roman: *Ukraińska filologia na uniwersytecie lwowskim w XIX wieku i w pierwszej połowie XX stulecia. Ludzie, idee, recepcje*, „Prace Historyczne. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego” 2018, t. 145, nr 2, s. 355–374.
- H.R. [Hanna Rajfura]: [recenzja] *De nuptiis philologiae et libri manuscripti czyli co nowego mówią rękopisy. Zbiór studiów*, red. Agnieszka Paulina Lew, Paulina Pludra-Żuk, Wydział Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2016, ss. 34, 2 nlb., il., wykresy, „Studia Źródłoznawcze” 2018, t. 56, s. 249–250.

- JAKUBIAK Krzysztof: *A Historiographical, Historiosophical and Pedagogical Discourse About the National Character of Poles from the Turn of the 19th Century to the 20th Century*, „Przegląd Historyczno-Oświatowy” 2018, nr 3–4, s. 48–58.
- JAMROŹEK Wiesław, SZABLICKA-ŻAK Jolanta: *Komisja Edukacji Narodowej 1773–1794. Szkoły w Wydziale Nowogrodzkim*, Instytut Historii Nauki PAN, ASPRA-JR, Warszawa 2018.
- JAROSZ Dariusz: *Nie tylko represje i opór, wywiad przeprowadzili A. Skalimowski, M. Przeperski*, „Nowe Książki” 2018, nr 6, s. 4–8.
- JASIŃSKI Michał: *Rzut przyziemia świątyni nauki. Aleksandra Wójtowicz, «Metamorfozy Pałacu Staszica»*, „Nowe Książki” 2018, nr 7–8, s. 23–24.
- JUST Beata: *La cronique martiniane Sébastiena Mamerota a Kronika Marcina Polaka*, „Analecta. Studia i Materiały z Dziejów Nauki” 2018, t. 27, nr 2 (53), s. 11–58.
- KACPERSKI Kamil: *Koncepcje systemu wyborczego do Sejmu na ziemiach Królestwa Polskiego w latach 1917–1918*, Kancelaria Sejmu. Wydawnictwo Sejmowe, Warszawa 2018, s. 296.
- KAHL-ŁUCZYŃSKA Edyta: *The ecularity of the Ideological Pedagogy as a Scientific Basis of Socialist Education in People’s Poland – Source, Idea, Implementation*, „Przegląd Historyczno-Oświatowy” 2018, nr 3–4, s. 142–183.
- KALISZ Łukasz: *Charitable Work of Rev. Karol Lubianiec (1866–1942)*, „Przegląd Historyczno-Oświatowy” 2018, nr 3–4, s. 217–227.
- KALISZUK Jerzy: *Edward Potkowski i jego dzieło*, „Studie o rękopisach” 2018, t. 48, s. 207–222.
- KALISZUK Jerzy: *Mendicant Friaries and Books in Medieval Poland*, [w:] *L’économie des couvents mendiants en Europe centrale. Bohême, Hongrie, Pologne (v. 1220–v. 1550)*, red. M.M. de Cevins, L. Viallet, Presses universitaires, Rennes 2018, s. 85–103.
- KALISZUK Jerzy: *Skarbce pamięci. Księgozbiory kościelne*, [w:] *Przeszłość w kulturze średniowiecznej Polski*, red. J. Banaszekiewicz, A. Dąbrowka, P. Węcowski, Instytut Historii PAN, Neriton, Warszawa 2018, t. 1, s. 419–445.
- KALISZUK Jerzy: *Święci kolońscy w kulcie Kościoła polskiego w XI–XII wieku*, [w:] *Pierwsze wieki chrześcijaństwa w Polsce (do roku 1200)*, red. J. Tyszkiewicz, K. Łukawski, Akademia Humanistyczna im. Aleksandra Gieysztora, Pułtusk 2017 [recte 2018], s. 87–95.
- KAMIŃSKA Janina: *Komisja Edukacji Narodowej 1773–1794. Akademia Wileńska. Szkoła Główna Wielkiego Księstwa Litewskiego*, Instytut Historii Nauki PAN, ASPRA-JR, Warszawa 2018.
- KAMIŃSKA Janina: *Komisja Edukacji Narodowej 1773–1794. Szkoły w Wydziale Litewskim*, Instytut Historii Nauki PAN, ASPRA-JR, Warszawa 2018.

- KAŹMIERCZAK Agnieszka: *Wpływ przekonań teologicznych na kształtowanie się obrazu świata u wybranych uczonych nowożytnych*, „Rocznik Antropologii Historii” t. 11: *Kulturowa Historia Wiedzy*, 2018, s. 93–118.
- KOWOLIK Piotr: [recenzja] *Robert Marcin Solis: Problematyka kościelna w pamiętnikarstwie polskim XIX wieku [The Issue of Church in Polish Memorials in the 19th Century]*, Lublin 2018, p. 141, „Przegląd Historyczno-Oświatowy” 2018, nr 3–4, s. 262–264.
- KRYŃSKA Elwira J., SUPLIĆKA Agnieszka, WRÓBLEWSKA Urszula: *Dzieje oświaty w regionie. Województwo białostockie (1919–1939)*, Wydział Pedagogiki i Psychologii UwB, Instytut Historii Nauki PAN, ASPRA-JR, Warszawa 2018, s. 243.
- KRYŃSKA Elwira J.: *Nauczyciele w odrodzeniu Polski i człowieka w narracji Stanisława Mauersberga*, „Przegląd Historyczno-Oświatowy” 2018, nr 1–2, s. 122–138.
- KULA Ewa, MASSALSKI Adam: *Związki Królestwa Polskiego z Europą Zachodnią w dziedzinie oświaty i nauki w świetle protokołów posiedzeń RWP w latach 1845–1850*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2018, t. 63, nr 3, s. 131–147.
- KURKOWSKI Jarosław: *Grabianka Tadeusz Laurenty, Polski Petersburg*, www.polskipetersburg.pl/hasla/grabianka-tadeusz-laurenty.
- KUZICKI Jerzy: [recenzja:] *Iwona H. Pugaciewicz: Batignolles 1842–1874 Edukacja Wielkiej Emigracji*, Warszawa 2017, s. 701, „Przegląd Historyczno-Oświatowy” 2018, nr 1–2, s. 287–297.
- LEWANDOWICZ Janusz: *Klasztory, mnisi, mniszki. Obraz życia monastycznego w «Registrum Epistularum» Grzegorza Wielkiego na tle prawa cesarskiego i kościelnego*, Seria: Źródła monastyczne. Monografie 6, Wydawnictwo Benedyktynów, Kraków–Tyniec 2018, s. 422.
- LEŻAŃSKA Wiesława: *The Image of the Early School Education Teacher in the pedagogy of Stefan Szuman (1889–1972)*, „Przegląd Historyczno-Oświatowy” 2018, nr 3–4, s. 33–47.
- LISICKA Zofia: *Moje wspomnienia o Rawie Mazowieckiej z czasów szkolnych i okresu do wybuchu drugiej wojny światowej w 1939 roku*, oprac. i wstępem poprzedziła M. Broniarczyk, A. Pawłowska, Easy Art, Rawa Mazowiecka 2018, s. 79.
- ŁOPATECKI Karol: *Organizacja, prawo i dyscyplina w polskim i litewskim pospolitym ruszeniu (do połowy XVII wieku)*, Instytut Badań nad Dziedzictwem Kulturowym Europy, Białystok 2018, s. 690. Seria: Dissertationes t. 3.
- MAGIERA Elżbieta: *Profesor Włodzimierz Krysiak 1950–2018*, „Zeszyty Naukowe Collegium Balticum” 2018, nr 13, s. 17–26.
- MAGIERA Elżbieta: *The Formal Aspects of the Activities Conducted by School Students' Sightseeing Clubs in the Second Republic of Poland (1918–1939)*, „Przegląd Historyczno-Oświatowy” 2018, nr 3–4, s. 121–141.

- MALEC Dorota: *Historia Prawa Polskiego jako element kultury narodowej*, „Alma Mater” 2018, nr 199, s. 35–37.
- MALINOWSKI Ludwik: [recenzja:] *Ustawy Kommissyi Edukacyi Narodowej dla Stanu Akademickiego i na szkoły w krajach Rzeczypospolitej przepisane*, red. nauk. K. Bartnicka, Warszawa 2015, „Przegląd Historyczno-Oświatowy” 2018, nr 1–2, s. 276–280.
- Mannerheim oraz polsko-fińskie relacje wojskowe i polityczne w latach 1917–1946*, red. T. Siewierski, Muzeum Łazienki Królewskie, Warszawa 2018, s. 184; [także w angielskiej wersji językowej] *Mannerheim and Polish-Finnish Political and Military Relations 1917–1946*, Muzeum Łazienki Królewskie, Warszawa 2018, s. 184.
- MARKIEWICZOWA Hanna: [recenzja:] *Władysława Szulakiewicz: Nauczyciele i ich edukacja. W kręgu idei lwowskiej pedeutologii*, Toruń 2017, s. 337–266, „Przegląd Historyczno-Oświatowy” 2018, nr 1–2, s. 266–269.
- MARKIEWICZOWA Hanna: *Witold Chmielewski: Zwalczenie wychowania religijnego w szkołach w latach 1944–1950 [Combating Religious Education in Schools Between 1944–1950]*, Kraków 2017, p. 283, „Przegląd Historyczno-Oświatowy” 2018, nr 3–4, s. 252–256.
- MASSALSKI Adam, KULA Ewa: *Komisja Edukacji Narodowej 1773–1794. Szkoły w Wydziale Wołyńskim i Ukraińskim*, Instytut Historii Nauki PAN, ASPRA-JR, Warszawa 2018.
- MAŚLAK-MACIEJEWSKA Alicja: *Krakowskie Towarzystwo Wsparcia Biednych Chłopców Starozakonnych. Studium z dziejów opieki nad młodzieżą żydowską w autonomicznej Galicji*, „Prace Historyczne. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego” 2018, t. 145, nr 3, s. 517–535.
- MATYASZEWSKI Paweł: *Monteskiusz w Polsce: wczoraj i dziś*, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2018, s. 290.
- MEISSNER Andrzej, ŚLĘCZKA Ryszard, PEKOWSKA Marzena: *Komisja Edukacji Narodowej 1773–1794. Szkoły w Wydziale Małopolskim*, Instytut Historii Nauki PAN, ASPRA-JR, Warszawa 2018.
- MEISSNER Andrzej, WAŁĘGA Agnieszka: *Komisja Edukacji Narodowej 1773–1794. Słownik biograficzny*, Instytut Historii Nauki PAN, ASPRA-JR, Warszawa 2018.
- MELLER Katarzyna: *Profesor Tadeusz Witczak (1927–2018)*, „Ruch Literacki” 2018, t. 59, nr 4 (349), s. 479–482.
- MIAŚO Józef: *Engraved in Memory. A Fragment of Autobiography*, „Przegląd Historyczno-Oświatowy” 2018, nr 3–4, s. 197–216.
- MORYS-TWAROWSKI Michael: [recenzja:] *Nauczyciele szkół ludowych Śląska Cieszyńskiego w XIX i na początku XX wieku. Uwarunkowania prawne i zawodowe*, Wydawnictwo im. Stanisława Podobińskiego Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie, Kongres Polaków w Republice Czeskiej, Czeski

- Cieszyn–Częstochowa 2015*, ss. 518, „Prace Historyczne. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego” 2018, t. 145, nr 1, s. 205–209.
- MRÓZ Tomasz: *Badacze Platona i ich badania w zbiorze korespondencji Le-wisa Campbella (1830–1908)*, „Studia Historiae Scientiarum” 2018, t. 17, s. 341–364
- MRÓZ Tomasz: *Scottish-Polish Cooperation on Plato at the Turn of the Twentieth Century*, „The Journal of Scottish Philosophy” 2018, t. 16, nr 2, s. 125–145.
- NALEWAJSKA Lilianna: *O guzikach w XIX wieku na podstawie «Kuriera War-szawskiego» i innych polskich periodyków*, „Kwartalnik Historii Kultury Ma-terialnej” 2018, t. 66, nr 2, s. 225–23.
- NIJAKOWSKI Lech: *Ludobójstwo. Historia i socjologia ludzkiej destrukcyjno-ści*, Wydawnictwo Iskry, Warszawa 2018, s. 438.
- OKOŃ Jan: *Profesor Stanisław Pigoń – żołnierz i wychowawca na frontach pierwszej wojny światowej*, „Alma Mater” 2018, nr 203, s. 59–61.
- OLEJNIK Leszek: *Prof. Stefan Banasiak (1929–2018). Historyk dziejów najnow-szych i dyrektor Instytutu Historii UŁ*, „Rocznik Łódzki” 2018, t. 68, s. 287–296.
- OLSZOWSKA Karolina Wanda: *Orientalistyka lwowska i krakowska – dwa ośrodki naukowe oraz ich wzajemne powiązania*, „Prace Historyczne. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego” 2018, t. 145, nr 2, s. 303–316.
- PACZYŃSKA Irena: *Ostatnia droga zmarłych w obozie Sachsenhausen uczo-nych aresztowanych 6 listopada 1939*, „Alma Mater” 2018, nr 203, s. 47–56.
- PAGACZ-MOCZARSKA Rita: *Uniwersytet u progu niepodległości. Konferen-cja naukowa z okazji stulecia odzyskania przez Polskę niepodległości*, „Alma Mater” 2018, nr 201, s. 26–29.
- «Pamięć o zmarłych profesorach jest naszym obowiązkiem». Rozmowa z prof. Janem Wiktorem Traczyńskim, przewodniczącym Komitetu ds. Opieki nad Grobami Profesorów UJ, „Alma Mater” 2018, nr 203, s. 43–46.
- PAPROTNA Gabriela: *Educating Female Preschool Teachers on the Territory of Poland in the 19th Century and the First Half of the 20th Century. An Outline of the Problem*, „Przegląd Historyczno-Oświatowy” 2018, nr 3–4, s. 17–32.
- PAWLAK Małgorzata, SANOJCA Karol: *Misja edukacyjna krakowskich i lwow-skich filologów klasycznych na łamach prasy specjalistycznej (1918–1939)*, „Prace Historyczne. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego” 2018, t. 145, nr 2, s. 257–270.
- PIEKARSKI Michał: *A Post-Doctorate in Musicology: Bronisława Wójcik-Keu-prulian and Her Path to a Scientific Career*, „Acta Poloniae Historica” 2018, t. 117, s. 159–193.
- PIEKARSKI Michał: *Kręta droga kariery naukowej kobiety muzykologa. Broni-sławy Wójcik-Keuprulian zmagania z dyscypliną i profesorem*, [w:] *Kobiece dwudziestolecie 1918–1939*, red. R. Sioma, Wydawnictwo Naukowe UMK, Toruń 2018, s. 523–547.

- PIEKARSKI Michał: *Muzyka Lwowa i Krakowa. Wspólne tradycje na przestrzeni wieków*, „Cracovia Leopoldis” 2018, nr 1, s. 39–43.
- PIEKARSKI Michał: *Muzyka we Lwowie. Od Mozarta do Majerskiego. Kompozytorzy, muzycy, instytucje*, Sedno, Warszawa 2018, s. 354.
- PIEKARSKI Michał: *Muzykolodzy w życiu muzycznym międzywojennego Lwowa*, „Forum Muzykologiczne” 2018, t. 8, s. 84–101.
- PIEKARSKI Michał: *Muzykolodzy z Uniwersytetu Jana Kazimierza w badaniach nad przeszłością muzyczną Lwowa i ziemi lwowskiej*, „Przegląd Wschodni” 2018, t. 14, nr 4, s. 913–926.
- PIETRZYK Zdzisław: *Uniwersytet Jagielloński w okresie okupacji niemieckiej*, „Znad Kamiennej” 2018, s. 83–96.
- PODHAJECKA Mirosława: *Lektorzy języka angielskiego w Wilnie i Krakowie w okresie międzywojennym. Próba biograficzna*, „Prace Historyczne. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego” 2018, t. 145, nr 2, s. 271–301.
- Polacy na Białorusi (od końca XIX do początku XXI wieku)*, t. 2: *Polityka, społeczeństwo, kultura*, red. T. Gawin, M. Piekarski, Studium Europy Wschodniej UW, Konsulat Generalny RP, Warszawa–Grodno 2017–2018, s. 674.
- PORYCKI Janusz: *Żydowscy konwertyci na terenie parafii Winna-Poświętna w końcu XVIII i na początku XIX wieku oraz losy ich potomków*, „Ciechanowiecki Rocznik Muzealny” 2018, t. 14, nr 2, s. 211–242.
- POTKOWSKI Edward: *De vita sua*, wydał Jerzy Kaliszuk, „Analecta. Studia i Materiały z Dziejów Nauki” 2018, t. 25, nr 2 (53) s. 173–184.
- Powojenne losy Romanistyki na Uniwersytecie Jagiellońskim. Wspomnienia prof. Leona Zaręby*, „Alma Mater” 2018, nr 202, s. 58–60.
- PRZASTEK Daniel: *Polityczny teatr w Polsce Odrodzonej*, „e-Politikon” 2018, t. 27, s. 146–174.
- PTASZYŃSKI Maciej: *Reformacja w Polsce a dziedzictwo Erazma z Rotterdamu*, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2018, s. 748.
- PUDŁOCKI Tomasz: «*Stranger in the Night*»? *A Canadian on the Czech-Polish Borderland During World War I. The Case of William John Rose*, [w:] *Intellectuals and World War I. A Central European Perspective*, red. T. Pudłocki, K. Ruszała, Kraków 2018, s. 267–282.
- PUDŁOCKI TOMASZ: *English and German Studies at the Jagiellonian University Between the two World Wars: The Ideal of a Scholar and Challenges of Reality*, „Prace Historyczne. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego” 2018, t. 145, nr 2, s. 317–338.
- PUDŁOCKI Tomasz: *Ludzie wobec wyzwań epoki: anglistyka w Uniwersytecie Jagiellońskim w latach 1945–1952 – zarys problematyki*, „Studia Historiae Scientiarum” 2018, t. 17, s. 151–174.
- PUDŁOCKI Tomasz: *Михайло Криль: Самбірська гімназія, шлях у 225 років, том 1, Дрогобич, wyd. Коло 2017, s. 806*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2018, t. 63, nr 3, s. 155–161.

- PYŁAT Joanna: *O współpracy pracowników bibliotek polskich poza granicami kraju z Polskim Uniwersytetem na Obczyźnie w latach 1952–1989*, „Prace Historyczne. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego” 2018, t. 145, nr 1, s. 103–122.
- QUIRINI-POPLAWSKA Danuta: *Profesor Edward Potkowski (10 maja 1934 – 31 lipca 2017)*, „Prace Historyczne. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego” 2018, t. 145, nr 3, s. 661–664.
- RATAJCZAK Krzysztof, NOWICKI Michał: *Komisja Edukacji Narodowej 1773–1794. Bibliografia*, Instytut Historii Nauki PAN, ASPRA-JR, Warszawa 2018.
- Research on the Commission of National Education and Its Schools: Achievements and Perspectives*, red. K. Bartnicka, Instytut Historii Nauki PAN, ASPRA-JR, Warszawa 2018, s. 154.
- Rossîa i Pol’sa, preodolenie istoričeskikh stereotipov XIV–XVIII vv. posobie dlâ učitelej istorii*, otvetstvennye redaktory L.E. Gorizontov, Â. Hahaj; Institut vseobščej istorii Rossijskoj Akademii Nauk, Institut Central’no-Vostočnoj Evropy, Izdatel’stvo „Ves’ Mir”, Moskva 2018, s. 316.
- RYLSKI Piotr, ERECINSKI Tadeusz: *Profesor Maria Jędrzejewska (1926–2018)*, „Polski Proces Cywilny” 2018, nr 4, s. 558–562.
- RYŚ Jan: *Komisja Edukacji Narodowej 1773–1794. Akademia Krakowska. Szkoła Główna Koronna*, Instytut Historii Nauki PAN, ASPRA-JR, Warszawa 2018.
- SANDS Philippe: *Powrót do Lwowa. O genezie «ludobójstwa» i «zbrodni przeciwko ludzkości»*, tłum. Jacek Soszyński, Instytut Historii Nauki PAN, ASPRA-JR, Warszawa 2018.
- SCHILLER-WALICKA Joanna: *Александр Львович Блок (1852–1909). Портрет несостоявшегося человека и ученого*, „Новая Польша” 2018, nr 7–8, s. 102–115.
- SCHILLER-WALICKA Joanna: *Działalność badawcza Zakładu Historii Nauk Społecznych, Oświaty i Organizacji Nauki w 2017 roku*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2018, t. 63, nr 3, s. 184–194.
- SCHILLER-WALICKA Joanna: *Instytucje – uczelnie, instytuty, stowarzyszenia naukowe*, [w:] *Polska 100 lat*, red. M. Kleiber i in., Bosz, Olszanica 2018, s. 418–429; [także w angielskiej wersji językowej] *Institutions: Universities, Institutes, Scientific Associations*, [w:] *Poland 100 Years*, red. M. Kleiber i in., Bosz, Olszanica 2018, s. 418–429.
- SCHILLER-WALICKA Joanna: *Instytucje – uczelnie, instytuty, stowarzyszenia naukowe*, [w:] *Polska. Eseje o stuleciu*, red. M. Kleiber i in., Bosz, Olszanica 2018, s. 239–244.
- SEDLIAR Oleksandr: *Działalność wydawnicza i publikacje Towarzystwa im. Michajła Kaczkowskiego w latach 1875–1885 – ujęcie ogólne*, „Biblioteka” 2018, nr 22 (31), s. 87–106.

- SIERADZKA-BAZIUR Bożena: *The Evolution of Scientific Language of Pedagogy on the Example of Książki o wychowaniu dzieci [Books on Children's Upbringing] by Erasmus Gliczner in the Context of Contemporary Determinants of the Language of Science*, „Przegląd Historyczno-Oświatowy” 2018, nr 3–4, s. 5–16.
- SIEWIERSKI Tomasz: *Ambasadorowie polskiej historii. Robert Stobiecki*, «Klio za wielką wodą. Polscy historycy w Stanach Zjednoczonych po 1945 roku», „Nowe Książki” 2018, nr 6, s. 12–13.
- SIEWIERSKI Tomasz: *Artysta, historyk, muzeolog. Życie i działalność Bronisława Gembarzewskiego*, „Bezpieczeństwo, Obronność, Socjologia” 2018, nr 9–10, s. 83–112.
- SIEWIERSKI Tomasz: *General Mannerheim i relacje polsko-fińskie. Wstęp*, [w:] *Mannerheim oraz polsko-fińskie relacje wojskowe i polityczne w latach 1917–1946*, red. T. Siewierski, Muzeum Łazienki Królewskie, Warszawa 2018, s. 11–13; [także w angielskiej wersji językowej] *General Mannerheim and the Polish-Finnish Relations*, [w:] *Mannerheim and Polish-Finnish Political and Military Relations 1917–1946*, red. T. Siewierski, Muzeum Łazienki Królewskie, Warszawa 2018, s. 11–13.
- SIEWIERSKI Tomasz: *Historyczka uwikłana w historię*, „Ale Historia” 2018, nr 32, s. 8.
- SIEWIERSKI Tomasz: *Piękna księga niepodległej. Michał Kleiber (red.)*, «Polska. Eseje o stuleciu», „Nowe Książki” 2018, nr 12, s. 50–51.
- SIEWIERSKI Tomasz: *Portret archiwozercy. Piotr Biliński*, «Władysław Konończyński (1880–1952). Człowiek i dzieło», „Nowe Książki” 2018, nr 11, s. 76–77.
- SIEWIERSKI Tomasz: *Sprawiedliwa i inni. Anna Bikont*, «Sendlerowa. W ukryciu», „Nowe Książki” 2018, nr 7–8, s. 10–11.
- SIEWIERSKI Tomasz: *Targalski Jerzy Wojciech*, [w:] *Polski słownik biograficzny*, red. A. Romanowski, PAU, Ossolineum, Kraków–Wrocław 2018, t. 52, s. 232–233.
- Sinkevich Galina L.: *Georg Cantor from St. Petersburg. Childhood and History of the Family. Archival Research*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2018, t. 63, nr 2, s. 107–129.
- SKALIMOWSKI Andrzej: *Sigalin. Towarzysz odbudowy*, Wydawnictwo Czarne, Wołowiec 2018, s. 320.
- SKRZYŃSKI Tomasz: *Nie tylko we władzach Akademii. Związki Jana Michała Rozwadowskiego z Akademią Umiejętności i Polską Akademią Umiejętności (wybrane zagadnienia)*, „Prace Historyczne. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego” 2018, t. 145, nr 2, s. 375–395.
- SOBECZKO Mateusz: *Wýjazdy naukowe śląskich akademików do Stanów Zjednoczonych i Wielkiej Brytanii – na podstawie zasobu Polskiej Akademii Nauk*

- Archiwum w Warszawie Oddziału w Katowicach*, „Biuletyn Archiwum Polskiej Akademii Nauk” 2018, nr 59, s. 67–76.
- SOSNOWSKA Joanna: *Dziecko – podmiot czy «przedmiot» uroczystości, zwyczajów i obrzędowości szkolnych? Próba zarysu problemu na przykładzie instytucji oświatowo-wychowawczych i opiekuńczych w Łodzi końca XIX i w XX wieku*, „Biuletyn Historii Wychowania” 2018, t. 38, s. 129–150.
- SOSNOWSKA Joanna: *German Education in Łódź Before 1914 – the Organization, Structure, and the Directions of Development*, „Przegląd Historyczno-Oświatowy” 2018, nr 3–4, s. 59–82.
- SOSZYŃSKI Jacek: *Martini Poloni Continuatio Coloniensis: A Historiographical Misapprehension*, [w:] *Hadiés más nevezetes történetek. Tanulmányok Veszprémy László tiszteletére*, red. K.M. Kincses, HM Hadtört Kwartalnik Historii Naéneti Intézet és Múzeum, Budapeszt 2018, s. 477–482.
- STAWIARSKA Teresa: *Helena Tarczyńska — nauczycielka, społeczniczka, późna «Entuzjastka» (1850–1935)*, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej” 2018, t. 6, nr 2, s. 207–224.
- STINIA Maria: *Rozwój katedr i badań filologicznych z zakresu filologii klasycznej oraz germanistyki, romanistyki i anglistyki na uniwersytetach krakowskim i lwowskim w latach 1850–1918*, „Prace Historyczne. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego” 2018, t. 145, nr 2, s. 215–236.
- SZUMSKI Jan: *Historyk czy szpieg? Zachodni historycy w sowieckich archiwach. Sheila Fitzpatrick, «A Spy in the Archives: A Memoir of Cold War Russia»*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2018, t. 63, nr 4, s. 141–152.
- SZUMSKI Jan: *Sowietyzacja ludności polskiej BSRR. Życie kulturalne, oświatowe i religijne*, [w:] *Polacy na Białorusi (od końca XIX do początku XXI wieku)*, t. 2: *Polityka, społeczeństwo, kultura*, red. T. Gawin, M. Piekarski, Studium Europy Wschodniej UW, Konsulat Generalny RP, Warszawa–Grodno 2017–2018, s. 443–458.
- SZYBIAK Irena, BUCZEK Katarzyna: *Komisja Edukacji Narodowej 1773–1794. Szkoły w Wydziale Żmudzki*, Instytut Historii Nauki PAN, ASPRA-JR, Warszawa 2018.
- SZYBISTY Tomasz: *Międzynarodowe badania nad witrażownictwem XIX i XX wieku*, „Alma Mater” 2018, nr 199, s. 64–67.
- SZYLLER Sławomir: *Das Sacramentarium Tinecense. Zur Geschichte und zu ausgewählten kodikologischen Fragen*, [w:] *Das Sakramentar aus Tynec. Eine Prachthandschrift des 11. Jahrhunderts und die Beziehungen zwischen Köln und Polen in der Zeit Kasimirs des Erneuerers*, red. K.G. Beuckers, A. Bihrer, Böhlau, Wiedeń–Kolonja–Weimar 2018, s. 51–65.
- SZYLLER Sławomir: *O rękopisie «Sur les chevaux orientaux»*, [w:] W.S. Rzewuski, *O koniach wschodnich i wywodzących się z ras orientalnych*, t. 3: *Eseje*, oprac. T. Majda, Biblioteka Narodowa, Warszawa 2017 [recte 2018], s. 41–59.

- ŚPICA Paweł: *Pensje dla pań polskich w Prusach Zachodnich w połowie XIX w.*, „Przegląd Historyczno-Oświatowy” 2018, nr 1–2, s. 90–108.
- THEISS Wsław: *The Participation of Helena Radlińska in the European Social and Pedagogical Movement (1918–1939)*, „Przegląd Historyczno-Oświatowy” 2018, nr 3–4, s. 103–120
- TOPIJ-STEMPIŃSKA Beata: *Kasata zakonu jezuitów w polskiej historiografii XX wieku i w początkach XXI*, „Przegląd Historyczno-Oświatowy” 2018, nr 1–2, s. 214–231.
- TYSZKIEWICZ Jan: *Turkolodzy polscy w czasie II wojny światowej*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2018, t. 63, nr 4, s. 71–92.
- ULIASZ Stanisław: *Problem Kresów w literaturze polskiej lat 1918–2018. Znaczące perspektywy interpretacyjne*, „Tematy i Konteksty” 2018, nr 8, s. 17–42.
- URBANIK-KOPEĆ Alicja: *Julian Ochorowicz and «New Type of Phenomena». A Story of a Scientific Article in an International Debate About the Fringes of Modernity*, „Analecta. Studia i Materiały z Dziejów Nauki” 2018, t. 27, nr 2 (53), s. 59–77.
- VISHLENKOVA Elena: *Education Management as an Exact Science (Russia, First Half of the Nineteenth Century)*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2018, t. 63, nr 4, s. 93–114.
- WALASEK Stefania: *Komisja Edukacji Narodowej 1773–1794. Szkoły w Wydziale Poleskim*, Instytut Historii Nauki PAN, ASPRA-JR, Warszawa 2018.
- WALEWANDER Edward: [recenzja:] *Monika Głazik: Ostatni Pan na Bychawie Antoni Budny (1861–1943), Bychawa 2014*, s. 272, „Przegląd Historyczno-Oświatowy” 2018, nr 1–2, s. 284–286.
- WALEWANDER Edward: [recenzja:] *Witold Jan Chmielewski: Zwalczenie wychowania religijnego w szkołach w latach 1944–1950, Kraków 2017*, s. 286–281, „Przegląd Historyczno-Oświatowy” 2018, nr 1–2, s. 286–291.
- WALEWANDER Edward, RUTKOWSKA Aleksandra: [recenzja] *Mieczysław Ryba: Katolicki Uniwersytet Lubelski. Korzenie, początki, źródła tożsamości [The John Paul II Catholic University of Lublin. Its Roots, Beginnings, and the Sources of Identity]*, Warszawa–Radzymin 2018, p. 176, „Przegląd Historyczno-Oświatowy” 2018, nr 3–4, s. 249–251.
- WĘŻNIEJEWSKA Paulina: *Z badań nad tradycją polskiej pedagogiki. Tom IV. Władza – edukacja – wiedza [From the Research on Tradition of the Polish Pedagogy. Volume No. 4. Power – Education – Knowledge]*, Scientific Ed. J. Król, Szczecin 2016, p. 209, „Przegląd Historyczno-Oświatowy” 2018, nr 3–4, s. 257–261.
- WIŚNIEWSKA Monika: *Fortis mulieribus. Zakonne sprawiedliwe wśród narodów świata*, „Życie Konsekrowane” 2018, nr 3–4, s. 96–112.
- WOJEWODA Anna: *The Scientific Seminar: The History of Education in Pedagogical Press, Obrzycko, 27–28 June 2018*, „Przegląd Historyczno-Oświatowy” 2018, nr 3–4, s. 274–275.

- WOLEŃSKI Jan: *O teorii i filozofii prawa Leona Petrażyckiego*, „Studia Historiae Scientiarum” 2018, t. 17, s. 365–389.
- WOZIKOWSKI Marcin: *Ks. Bolesław Makowski – kapłan, filomata i historyk sztuki (1880-1934). W 100. rocznicę odzyskania niepodległości i w 98. rocznicę powrotu Pomorza Gdańskiego do Polski*, „Zeszyty Chojnickie” 2018, t. 34, s. 228–239.
- WÓJTOWICZ Aleksandra: *Metamorfozy Pałacu Staszica*, Wydawnictwo IBL, Warszawa 2018, s. 233.
- WRÓBLEWSKA Urszula: [recenzja:] *Agnieszka Suplicka: Prywatne szkoły średnie ogólnokształcące i zawodowe w województwie białostockim w II Rzeczypospolitej, Białystok 2015*, s. 468, „Przegląd Historyczno-Oświatowy” 2018, nr 1–2, s. 298–301.
- Wykładowcy i studenci Uniwersytetu Jagiellońskiego na frontach pierwszej wojny światowej*, „Alma Mater” 2018, nr 201, s. 42–45.
- ZAMECKI Stefan: *Na marginesie książki Przemysława Wewióra «Wstępując w ślady Salomona. Religia i nauka w myśli Francisca Bacona»*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2018, t. 63, nr 2, s. 143–168.
- ZANIEWSKA Teresa: *Dr Władysław Drobný (1900–1989). Organizator szkolnictwa polskiego w Szwajcarii w czasie II wojny światowej*, „Przegląd Historyczno-Oświatowy” 2018, nr 1–2, s. 240–261.
- ZANIEWSKA Teresa: *Rev. Dr. Bolesław Domański (1872–1939), a Priest with the Rodło Emblem*, „Przegląd Historyczno-Oświatowy” 2018, nr 3–4, s. 228–248.
- ZIEJKA Franciszek: *Alma Mater Iagiellonica – matka uniwersytetów polskich*, „Alma Mater” 2018, nr 201, s. 37–41.
- ŻOŁĄDŹ-STRZELCZYK Dorota, NOWICKI Michał, RATAJCZAK Krzysztof, GULCZYŃSKA Jadwiga: *Komisja Edukacji Narodowej 1773–1794. Szkoły w Wydziale Wielkopolskim*, Instytut Historii Nauki PAN, ASPRA-JR, Warszawa 2018.
- ŻÓLCIŃSKI Zbigniew: *Władza rodzicielska ojca w świetle polskiej literatury pedagogicznej Oświecenia*, „Przegląd Historyczno-Oświatowy” 2018, nr 1–2, s. 7–28.
- ŻUKOWSKI PRZEMYSŁAW M.: *«Venia legendi» z zakresu filologii na Uniwersytecie Jagiellońskim od drugiej połowy XIX wieku do 1939 roku oraz dalsze losy wyhabilitowanych docentów*, „Prace Historyczne. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego” 2018, t. 145, nr 2, s. 237–256.
- ŻUKOWSKI Przemysław Marcin: *Polityczne postawy profesorów Uniwersytetu Jagiellońskiego u progu niepodległości*, „Alma Mater” 2018, nr 201, s. 32–36.

III. HISTORIA NAUK BIOLOGICZNYCH I ROLNICZO-LEŚNYCH

- ARABAS Iwona: *Festiwal Nauki. O księżnej Jabłonowskiej, która «pierwsza w kraju naszym [...] historii naturalnej naukę zaszcześcić wielkim kosztem przedsięwzięła...»*, „Medycyna, Dydaktyka, Wychowanie” 2018, t. 50, nr 10, s. 34–36.
- DASZKIEWICZ Piotr, EDEL Philipp: *Egzemplarz «Anatome testudinis europae» ze zbiorów Biblioteki Wróblewskich w Wilnie. Interesujący dokument historii nauki*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2018, t. 63, nr 3, s. 153–154.
- DASZKIEWICZ Piotr, EDEL Philippe: *Le «Parergon» de L.H. Bojanus (1821). Un précieux opuscule scientifique édité à Vilnius*, „Cahiers Lituanien” 2018, t. 17, s. 41–43.
- DASZKIEWICZ Piotr, IWAN Dariusz: *List Jules’a Pierre’a Verreaux (1807–1873) do Antoniego Wagi (1799–1890). Interesujący dokument historii zoologii*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2018, t. 63, nr 2, s. 99–105.
- DASZKIEWICZ Piotr, IWAN Dariusz, KOWALSKI Hubert, MIERZWA-SZYMKOWIAK Dominika, ZABOROWSKI Robert: *Z dziejów Gabinetu Zoologicznego. Korespondencja Jana Sztolcmana (1854–1928)*, Muzeum i Instytut Zoologii PAN, Warszawa 2018, s. 183.
- DASZKIEWICZ Piotr, SAMOJLIK Tomasz, RIČKIENĒ Aurika, FEDOTOVA Anastasia: *Puszcza Białowieńska i żubr w publikacjach «Łowca Polskiego» w latach 1899–1939*, „Analecta. Studia i Materiały z Dziejów Nauki” 2018, t. 27, nr 2 (53) s. 139–172.
- DASZKIEWICZ Piotr, SAMOJLIK Tomasz, SELVA Nuria, FEDOTOVA Anastasia: *Lessons from Białowieża Forest on the History of Protection and the World’s First Reintroduction of a Large Carnivore*, „Conservation Biology” 2018, t. 32, nr 4, s. 808–816.
- DASZKIEWICZ Piotr, SAMOJLIK Tomasz: *Pierwotny, dziewiczy, naturalny. Określenia lasu we francuskiej dyskusji przełomu XVIII i XIX wieku i obecnie*, „Rocznik Polskiego Towarzystwa Dendrologicznego” 2018, t. 66, s. 97–101.
- DASZKIEWICZ Piotr, SAMOJLIK Tomasz: *Żubry i Puszcza Białowieńska we francuskim piśmie popularnonaukowym «La Nature»*, „Analecta. Studia i Materiały z Dziejów Nauki” 2018, t. 27, nr 1, s. 117–123.
- DASZKIEWICZ Piotr: *Adam Ferdynand Adamowicz (1802–1881) i Francuskie Towarzystwo Botaniczne*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2018, t. 63, nr 4, s. 117–121.
- DASZKIEWICZ Piotr: *Corrected Date of the First Description of Aurochs Bos Primigenius (Bojanus, 1827) and Steppe Bison Bison Priscus (Bojanus, 1827)*, „Mammal Research” 2018, t. 63, nr 6, s. 1–2.

- DASZKIEWICZ Piotr: *Dziewiętnastowieczna francuska próba zakupu gdańskiej kolekcji bursztynów Georga Carla Berendta (1790–1850)*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2018, t. 63, nr 1, s. 119–122.
- DASZKIEWICZ Piotr: *Johann Daniel Titius (1729–1796), uczony z Chojnic, a klasyfikacja Linneusza (1707–1788)*, „Zeszyty Chojnickie” 2017, t. 33, [recte 2018], s. 143–147.
- DASZKIEWICZ Piotr: *Kórniczana w zbiorach biblioteki Narodowego Muzeum Historii Naturalnej w Paryżu*, [w:] *Biologia i ekologia roślin drzewiastych*, red. A.M. Jagodziński, D. Tomaszewski, Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań 2018, s. 124–125.
- DASZKIEWICZ Piotr: *L'exposé d'Adam Ferdynand Adamowicz (1802–1881) à la Société botanique de France. Un document important pour l'histoire des sciences*, „Annales du Centre scientifique à Paris de l'Académie polonaise des sciences” 2018, t. 19, s. 285–288.
- DASZKIEWICZ Piotr: *Lasy Rzeczypospolitej, francuscy przyrodnicy i podróżnicy, Fontainebleau, artyści i problem «martwych drzew»*, „Studia i Materiały Ośrodka Kultury Leśnej” 2018, t. 17, s. 103–111.
- DASZKIEWICZ Piotr: *List Jana Bernarda Milego (1789–1839) do Henriego-Marie Ducrotaya de Bleinville'a (1777–1850) w zbiorach Biblioteki Głównej Narodowego Muzeum Historii Naturalnej w Paryżu*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2018, t. 63, nr 3, s. 149–152.
- DASZKIEWICZ Piotr: *Narodowe Muzeum Historii Naturalnej w Paryżu. Miejsce pamięci prac polskich przyrodników XIX wieku*, Muzeum Pamięci, muzeumpamieci.umk.pl/p=2979. *Dziennik podróży uczonej Christiana Erndtela... zob. IV. Historia Nauk Medycznych*.
- GAJEWSKA Danuta: *Profesorowie Uniwersytetu Rolniczego i ich twórczość pozazawodowa*, „Opuscula Musealia” 2018, t. 25, s. 35–47.
- KMAK-BŁASZCZUK Izabela: *Leon Janta-Polczyński były minister rolnictwa i senator jako twórca Muzeum Piastów Śląskich w Brzegu*, „Zeszyty Chojnickie” 2018, t. 34, s. 122–142.
- KNUTELSKI Stanisław: *Prof. dr. Bogusław Petryszak (1937–2018). An Obituary*, „Snudebiller” 2018, t. 19, nr 273, s. 1–8.
- KÖHLER Piotr: *Księgozbiór Aleksandra Jana Śleńdzińskiego (1848–1881) w zbiorach Biblioteki Instytutu Botaniki Uniwersytetu Jagiellońskiego*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2018, t. 63, nr 1, s. 123–140.
- KOWALKOWSKI Wojciech, BARZDAJN Władysław: *Profesor Kazimierz Urbański (1919–2018) – naukowiec, nauczyciel, przyjaciel*, „Więści Akademickie” 2018, s. 40–42.
- LITYŃSKA-ZAJĄC Maria: *Badania botaniczne nad przeszłością – źródła roślinne*, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej” 2018, t. 66, nr 2, s. 189–198.

- ŁAPIAK Dorota, TOMASZEWSKI Norbert Dariusz: *Ks. Krzysztof Kluk – polski Darwin?*, „Ciechanowiecki Rocznik Muzealny” 2018, t. 14, nr 1, s. 5–18.
- MORAWSKA-NOWAK Barbara: *Wspomnienie o profesorze Władysławie Grodzieńskim*, „Alma Mater” 2018, nr 203, s. 57–58.
- PEKACKA-FALKOWSKA Katarzyna: *Wokół kolekcji przyrodniczych w Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Cz. I: Christoph i Johann Christoph Gottwaldowie oraz ich gdańskie muzeum*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2018, t. 63, nr 2, s. 51–97.
- SŁOJKOWSKA Katarzyna: *Materiały Kazimierza Albina i Hanny Dobrowolskich (1931–202, 1932–2009) III-429*, „Biuletyn Archiwum Polskiej Akademii Nauk” 2018, nr 59, s. 9–21.
- SYNAK Marcin: *Łowieckie i przyrodnicze pasje doktora Jana Karola Łukowicza (1854–1918) z Chojnic*, „Zeszyty Chojnickie” 2018, t. 34, s. 42–65.
- ZEMANEK Alicja: *Muzeum Ogródu Botanicznego Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie – przeszłość i teraźniejszość*, „Opuscula Musealia” 2018, t. 25, s. 147–175.

IV. HISTORIA NAUK MEDYCZNYCH

- ARABAS Iwona, BODNAR Laryssa: *Источники для изучения истории естественного кабинета герцогини Анны Яблоновской в собрании спбф АРАН*, [w:] *Müller's Conference: Continuity and Traditions in Preserving and Studying Documentary Academic Heritage*, red. I. Tunkina, Renome, Petersburg 2018, s. 263–279.
- ARABAS Iwona, CZYŻ Lidia M.: *Statuetka mgr farm. Antoniny Leśniewskiej wręczona szczególnie zasłużonym dla rozwoju historii farmacji*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2018, t. 63, nr 3, s. 220–224.
- ARABAS Iwona: *Nauki przyrodnicze i medyczne – natura a człowiek*, [w:] *Polska 100 lat*, red. M. Kleiber i in., Bosz, Olszanica 2018, s. 456–467; [także w angielskiej wersji językowej] *Natural and Medicinal Sciences: Nature and Man*, [w:] *Poland 100 Years*, red. M. Kleiber i in., Bosz, Olszanica 2018, s. 456–467.
- ARABAS Iwona: *Nauki przyrodnicze i medyczne – natura a człowiek*, [w:] *Polska. Eseje o stuleciu*, red. M. Kleiber i in., Bosz, Olszanica 2018, s. 258–262.
- ARABAS Iwona: *Nieprzetartym szlakiem. Wspomnienia pionierskiej farmaceutki Antoniny Leśniewskiej*, Instytut Polski, Информационно-издательское агентство „ЛИК”, Petersburg 2017 [recte 2018], s. 101.
- CIESIELSKA Maria: [recenzja] *Kazimierz Janicki, Dzieje szpitalnictwa wojskowego w Poznaniu, Napoleon V, Oświęcim 2016*, ss. 260, „Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną” 2018, t. 24, nr 1, s. 141–144.
- CZYŻ Lidia M.: *XXVII Sympozjum Historii Farmacji «Aptekarze na drogach do Niepodległej»*, „Czasopismo Aptekarskie” 2018, nr 8–9, s. 61–66.

- CZYŻ Lidia M.: *Jadwiga Brzezińska doktorem habilitowanym nauk humanistycznych w zakresie historii – historii farmacji*, „Czasopismo Aptekarskie” 2018, nr 12, 24–27.
- DARWIN Karol: *O powstawaniu gatunków drogą doboru naturalnego czyli o utrzymywaniu się doskonalszych ras w walce o byt*, przedmowa i komentarz January Weiner, tekst polski na podstawie przekładu Szymona Dicksteina i Józefa Nusbauma. Opracowały Joanna Popiołek i Małgorzata Yamazaki, Wydanie 2, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2018, s. 510.
- DĄBAL Joanna, KUBUS Radosław, SZCZEPANOWSKA Karolina: *Ceramiczne i szklane słoiki do przechowywania maści z badań archeologicznych w Gdańsku*, „Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną” 2018, t. 24, nr 3 (suplement), s. 173–190.
- DELIMATA-PROCH Małgorzata: *Choroby w świetle księgi cudów i łask Matki Bożej Świętogórskiej (XVI–XVIII w.)*, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej” 2018, t. 66, nr 3, s. 271–287.
- DELIMATA-PROCH Małgorzata: *Konflikt czy współzawodnictwo? O zakresie, metodach oraz skuteczności działania cyrulików i Niebieskich Uzdrawicieli w świetle polskiego piśmiennictwa mirakularnego (XVII–XVIII w.)*, „Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną” 2018, t. 24, nr 3 (suplement), s. 139–152.
- DRYGAS Aleksander: *Dziesięć leków, które w ciągu wieków «wstrząsnęły» sztuką leczenia*, „Czasopismo Aptekarskie” 2018, nr 6–7, s. 57–67.
- DWORECKA TERESA: [recenzja] *Magdalena Paciorek, Studenci wydziałów lekarskich w Polsce w latach 1944/1945–1948/1949. Kształtowanie i rozwój środowiska, IHN PAN, Warszawa 2016, ss.406*, „Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną” 2018, t. 24, nr 1, s. 145–147.
- Dziennik podróży uczonej Christiana Erndtela, lekarza przybocznego Króla Augusta II*, tłum. i oprac. nauk. Katarzyna Pękacka-Falkowska, Halina Bogusz, Muzeum Pałacu Króla Jana III Sobieskiego, Warszawa 2018, s. 160, ilustr.
- Farmaceuci, polscy parlamentarzyści w II RP*, „Czasopismo Aptekarskie” 2018, nr 1, s. 7.
- Farmaceuci, polscy parlamentarzyści w II RP*, „Czasopismo Aptekarskie” 2018, nr 3, s. 10.
- GAJDA Zdzisław, ZARZECKA Joanna: *Kobieta, sól i medycyna*, „Alma Mater” 2018, nr 200, s. 150–151 [Magdalena Bendziszawska].
- GLENSK Urszula: *Hirszfelddowie. Zrozumieć krew*, TAIWPN Universitas, Kraków 2018, s. 498.
- GLIŃSKI Jan Bohdan: *Słownik biograficzny lekarzy i farmaceutów ofiar drugiej wojny światowej*, t. 6, Wydawnictwo Dwa Światy, Warszawa 2018, s. 233.
- GRYGLEWSKI Ryszard W.: *Gabinety naukowe związane z Wydziałem Lekarskim w pierwszej połowie XIX stulecia*, „Alma Mater” 2018, nr 200, s. 142–147.

- GRYGLEWSKI Ryszard W.: *Pomiędzy «anatomia animata» i «physiologia experimentalis»*, „Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną” 2018, t. 24, nr 3 (suplement), s. 99–108.
- HAŁABURDA Marek: *Szpitala diecezji żmudzkiej na początku XIX stulecia*, „Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną” 2018, t. 24, nr 2, s. 7–35.
- Historia diety i kultury odżywiania*, t. 1, red. Bożena Płonka-Syroka, Halina Grajeta, Andrzej Syroka, Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich, Wrocław 2018, s. 178.
- JAKUBIK Grzegorz: *Struktura zawodu weterynaryjnego w województwie tarnopolskim w okresie międzywojennym*, „Ciechanowiecki Rocznik Muzealny” 2018, nr 1, s. 159–182.
- JAROSZYŃSKI Adam: *Co jadał robotnik w Cesarstwie Rzymskim?*, [w:] *Historia diety i kultury odżywiania*, red. B. Płonka-Syroka, H. Grajeta, A. Syroka, Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich, Wrocław 2018, s. 27–42.
- JESZKE Jaromir: *Koncepcje choroby w historycznych strukturach narracyjnych*, „Historyka. Studia Metodologiczne” 2018, t. 14, s. 9–20.
- KAZMIERCZAK Agnieszka: *Poznawcze konsekwencje obrazu Boga i Jego wszechmocy w myśli Galileusza i Johannesesa Keplera*, „Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną” 2018, t. 24, nr 3 (suplement), s. 67–83.
- KITA Jarosław: *Diety lecznicze w dziewiętnastowiecznych polskich uzdrowiskach*, [w:] *Historia diety i kultury odżywiania*, red. B. Płonka-Syroka, H. Grajeta, A. Syroka, Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich, Wrocław 2018, s. 111–126.
- KLIMASZ Katarzyna, TOMASIK Przemysław J.: *Rozwój diagnostyki laboratoryjnej w polskich ośrodkach akademickich do 1939 roku. Cz. II. Okres dwudziestolecia międzywojennego*, „Sensus Historiae” 2018, t. 30, nr 1, s. 135–153.
- KOBYLIŃSKA Ewa: *O lekarzu królewskim Macieju z Błonia i jego zapiskach biograficzno-historycznych*, „Studia Źródłoznawcze” 2018, t. 56, s. 77–90.
- KOKOSZKO Maciej, JAGUSZIAK Krzysztof, DYBAŁA Jolanta: *Kilka uwag o diecie spartańskiej, czyli o wiarygodności Plutarcha z Cheronei*, [w:] *Historia diety i kultury odżywiania*, t. 1, red. B. Płonka-Syroka, H. Grajeta, A. Syroka, Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich, Wrocław 2018, s. 13–26.
- KOKOWSKI Michał: *Bibliografia prac filologa, prozaika i historyka farmacji Zbigniewa Beli (1949–2018)*, „Studia Historiae Scientiarum” 2018, t. 17, s. 601–617.
- KOLANOWSKA Karolina: [recenzja] *Codziennosc kuracjusza w uzdrowiskach na ziemiach polskich w drugiej polowie XIX i początku XX wieku*, Wydawnictwo Instytutu Archeologii i Etnologii PAN, Warszawa 2016, ss. 182, „Prace Historyczne. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego” 2018, t. 145, nr 1, s. 197–203.

- KOTRYS Natalia: *Działalność władz miasta oraz towarzystw społecznych w walce z gruźlicą we Wrocławiu w latach 1919–1933 (wybrane aspekty)*, „Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną” 2018, t. 24, nr 2, s. 37–81.
- KRAJEWSKA-KUŁAK Elżbieta: [recenzja] Małgorzata Marcysiak, *Kształtowanie się pielęgniarstwa społecznego, jako działu medycyny społecznej na przykładzie województwa łwowskiego w latach 1929–1939, IHN PAN, Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR, Warszawa 2018, ss. 336, ilustr.*, „Analecta. Studia i Materiały z Dziejów Nauki” 2018, t. 27, nr 2 (53), s. 191–194.
- KUROWSKA Hanna: *Terminologia położnicza w polskich drukowanych podręcznikach akuszerii i anatomii z II połowy XVIII wieku*, „Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną” 2018, t. 24, nr 3 (suplement), s. 153–170.
- LEDERMANN François, OSZAJCA Paulina: [recenzja] *Polscy studenci farmacji na Uniwersytecie. Dorpackim w świetle badań prof. Jadwigi Brzezińskiej (Jadwiga Brzezińska, Rola Uniwersytetu w Dorpacie w kształceniu polskich studentów farmacji (1802–1918), Wrocławska Drukarnia Naukowa PAN, Kolobrzeg, 2017, ss. 904.)*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2018, t. 63, nr 4, s. 153–155.
- LIPIŃSKA Maria: *Historia medycyny na łamach «Służby Zdrowia» w latach 1949–1956*, „Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną” 2018, t. 24, nr 2, s. 173–196.
- LUSEK Joanna, DOLEŻAL Horst: *Die Studenten jüdischer Konfession aus Schlesien an der medizinischen Fakultät der Universität Wien in den Jahren 1850 bis 1938 nach den Promotionsund Rigorosenprotokollen*, „Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną” 2018, t. 24, nr 1, s. 47–79.
- MAGOWSKA Anita: *43. Międzynarodowy Kongres Historii Farmacji w Warszawie. 43rd International Congress for the History of Pharmacy in Warsaw*, „Czasopismo Aptekarskie” 2018, nr 1, 9–21.
- MAGOWSKA Anita: *History of Pharmacy According to Zbigniew Bela*, „Studia Historiae Scientiarum” 2018, t. 17, s. 583–599.
- MANYŚ Bernadetta: *O problemach zdrowotnych magnackich dzieci w XVIII w. na przykładzie potomstwa Michała Kazimierza Radziwiłła zw. «Rybeńko» i Anny z Mycielskich Radziwiłłowej*, „Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną” 2018, t. 24, nr 2, s. 85–102.
- MARCYSIAK Małgorzata: *Kształtowanie się pielęgniarstwa społecznego jako działu medycyny społecznej na przykładzie województwa łwowskiego w latach 1929–1939*, Instytut Historii Nauki im. L. i A. Birkenmajerów PAN, Warszawa 2018, s. 335, ryc., tab., fotografie, aneksy.
- MARCYSIAK Miłosz: *Sprawozdanie z XVIII Ogólnopolskiej i VIII im. dr Janiny Fetlińskiej Interdyscyplinarnej Konferencji Naukowo-Szkoleniowej «Mózg*

- *umysł – uczenie się*», *Ciechanów, 20.04.2018 r.*, „Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną” 2018, t. 24, nr 2, s. 211–226.
- MAREK Anna: *Żywnienie chorych w szpitalach Królestwa Polskiego na przełomie XIX i XX w.*, [w:] *Historia diety i kultury odżywiania*, red. B. Płonka-Syroka, H. Grajeta, A. Syroka, Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich, Wrocław 2018, s. 127–140.
- Medycy polskiego pogranicza II Rzeczypospolitej 1918–1939*, red. B. Urbanek, Instytut Historii Nauki PAN, ASPRA-JR, Warszawa 2018, s. 592.
- MENCNER Łukasz: *Czasopiśmiennictwo medyczne w Wielkiej Brytanii w XIX w.*, „Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną” 2018, t. 24, nr 1, s. 111–126.
- MICHAŁOWSKA-MYCIELSKA Anna: *Bractwa pogrzebowe w gminach żydowskich Rzeczypospolitej (XVI–XVIII w.)*, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej” 2018, t. 66, nr 4, s. 439–448.
- MORZYCKA-MARKOWSKA Maria: *Antypsychiatria brytyjska 1960–1970*, „Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną” 2018, t. 24, nr 2, s. 37–81.
- NABIELEC Wiesława: *Choroby zakaźne na ziemiach polskich w XIX w. i ograniczone możliwości ich leczenia w standardzie klinicznym jako źródło popularności praktyk samoleczniczych*, „Czasopismo Aptekarskie” 2018, nr 3, s. 28–41.
- NIEZNAŃKOWSKA Joanna: *Georg Kirstenius (1613–1660) i Johann Zander (1624–1695) – profesorowie medycyny w szczecińskim Pedagogium Księżęcym / Gimnazjum Karolińskim wobec jatrochemii*, „Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną” 2018, t. 24, nr 3 (suplement), s. 125–138.
- NOWACKA Maria: *Siedemnastowieczne źródła ideologii zdrowia publicznego*, „Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną” 2018, t. 24, nr 3 (suplement), s. 85–98.
- OKONIEWSKA Katarzyna: *Dentystyka w obozach koncentracyjnych na przykładzie KL Auschwitz i KL Stutthof*, „Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną” 2018, t. 24, nr 1, s. 127–138.
- PACIOREK Magdalena: *Kuchnia chłopska, czyli o żywieniu się ludu wiejskiego na ziemiach polskich na przełomie XIX i XX wieku w opinii ówczesnych doniesień prasowych*, [w:] *Historia diety i kultury odżywiania*, t. 1, red. B. Płonka-Syroka, H. Grajeta, A. Syroka, Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich, Wrocław 2018, s. 157–178.
- PACIOREK Magdalena: *Ochrona zdrowia żołnierzy w okresie II RP. Rola i zadania lekarzy wojskowych*, [w:] *Medycy polskiego pogranicza II Rzeczypospolitej 1918–1939*, red. B. Urbanek, Instytut Historii Nauki PAN, ASPRA-JR, Warszawa 2018, s. 395–413.

- PASTUSZEWSKI Stefan: *Reguły i zwyczaje żywieniowe staroobrzędowców*, [w:] *Historia diety i kultury odżywiania*, red. B. Płonka-Syroka, H. Grajeta, A. Syroka, Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich, Wrocław 2018, s. 75–86.
- PAWŁOWSKA-KUBIK Agnieszka: «*Śmierć Stefana Jegomości króla polskiego w Grodnie 12 Decembra Anno Domini 1586 (Prawdziwa sprawa o chorobie i śmierci nieboszczyka Stefana Batorego króla polskiego)*» – źródło do losów Stefana Batorego i historii medycyny, „*Studia Źródłoznawcze*” 2018, t. 56, s. 137–153.
- PĘKACKA-FALKOWSKA Katarzyna, JESZKE Jaromir: *Wczesnonowożytna medycyna, historia naturalna i filozofii a przyrody (XVI–XVIII w.): miejsca spotkania, miejsca konfliktu*, „*Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną*” 2018, t. 24, nr 3 (suplement), s. 5–9.
- PIOTROWSKA-MARCHEWA Monika: *Ludzie starzy w instytucjach opieki w XIX i na początku XX w. (na przykładzie dokumentów Towarzystwa Dobroczynności w Krakowie)*, „*Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*” 2018, t. 66, nr 3, s. 333–341.
- PISZCZATOWSKA Marta: *Museums of Pioneers of Medicine and Nursing in London*, „*Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną*” 2018, t. 24, nr 1, s. 99–110.
- PLUTA Janusz: *70 lat działalności Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego (1947–2018)*, „*Czasopismo Aptekarskie*” 2018, nr 2, s. 9–15.
- PŁONKA-SYROKA Bożena: *Antropologia wiedzy jako nowa perspektywa badań nad historią medycyny*, „*Rocznik Antropologii Historii*” t. 11: *Kulturowa Historia Wiedzy*, 2018, s. 39–74.
- PŁONKA-SYROKA Bożena: [recenzja] *Anita Napierała, Higiena prywatna w polskich publikacjach popularnych i popularnonaukowych w drugiej połowie XIX i na początku XX wieku. Koncepcje i porady*, Wydawnictwo Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Poznań 2018, s. 482, „*Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną*” 2018, t. 24, nr 2, s. 199–208.
- PŁONKA-SYROKA Bożena: *Doktryna Johna Browna (1736-1788), jej geneza i recepcja w medycynie europejskiej w kontekście kształtowania się standardu klinicznego. Część pierwsza*, „*Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną*” 2018, t. 24, nr 1, s. 7–28.
- PŁONKA-SYROKA Bożena: *Doktryna Johna Browna (1736-1788), jej geneza i recepcja w medycynie europejskiej w kontekście kształtowania się standardu klinicznego. Część pierwsza*, „*Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną*” 2018, t. 24, nr 2, s. 7–35.
- PŁONKA-SYROKA Bożena: *Johann Peter Frank i Christoph Wilhelm Hufeland jako pionierzy profilaktyki medycznej z XVIII i XIX wieku*, „*Kwartalnik Historii Nauki i Techniki*” 2018, t. 63, nr 4, s. 47–70.

- PŁONKA-SYROKA Bożena: *Kuchnia mieszczańska na ziemiach polskich w XIX w.*, [w:] *Historia diety i kultury odżywiania*, t. 1, red. B. Płonka-Syroka, H. Grajeta, A. Syroka, Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich, Wrocław 2018, s. 87–110.
- PRINKE Rafał T.: *Medycyna w działalności i pismach alchemika Michała Sędziwoja (1566–1636)*, „Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną” 2018, t. 24, nr 3 (suplement), s. 33–55.
- PRZYBYSZEWSKA Maria, WASIEWICZ Barbara, GRYGLEWSKI Ryszard W.: *Współpraca Edwarda Schuncka z Leonem Marchlewskim w świetle zachowanej korespondencji*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2018, t. 63, nr 3, s. 35–62.
- RATMANOV Pavel, ŁOTYSZ Sławomir, CZAJEWSKI Jerzy: *Polscy lekarze w Harbinie w pierwszej połowie XX wieku*, [w:] *Medycy polskiego pogranicza II Rzeczypospolitej 1918–1939*, red. B. Urbanek, Instytut Historii Nauki PAN, ASPRA-JR, Warszawa 2018, s. 439–454.
- RUTKOWSKA Elżbieta: *Kołaczk (trochisci, pastilli), morsele (morsuli, tabellae) i krążki (rotulae, orbiculi) jako stałe doustne postaci leku w świetle dziełnowiedziastowiecznych podręczników do receptur*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2018, t. 63, nr 4, s. 123–137.
- RUTKOWSKA Elżbieta: *43 Międzynarodowy Kongres Historii Farmacji, Warszawa 12–15 września 2017 r.*, „Kwartalnik Historii Nauki” 2018, t. 63, nr 1, s. 160–163.
- RYBAŁT Ewa A.: *Jacopo Tintoretto i Vettore Trincavella – malarz i lekarz w bractwie św. Rocha w Wenecji*, „Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną” 2018, t. 24, nr 3 (suplement), s. 111–124.
- RZEŹNICKA Zofia: *Procedury dietetyczne w kuracji gorączki ciągłej (synochos pyretós) na podstawie wybranych traktatów medycznych antyku i wczesnego Bizancjum*, [w:] *Historia diety i kultury odżywiania*, red. B. Płonka-Syroka, H. Grajeta, A. Syroka, Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich, Wrocław 2018, s. 43–56.
- SAWICKA-WIŚNIEWSKA Bożena, WIŚNIEWSKI Ryszard: *Apteki zakonne w filokartystyce*, „Czasopismo Aptekarskie” 2018, nr 5, s. 50.
- SCHYMANIETZ Magdalena: [recenzja] *Transferring Professional Knowledge and Skills (The Case of Central and Eastern European Migrant Physicians in German Hospitals)*, von Juliane Klein, Opladen–Berlin–Toronto 2016, ss. 240, „Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną” 2018, t. 24, nr 1, s. 145–147.
- SKALSKI Piotr: *Sprawozdanie z konferencji «Wczesnonowożytna medycyna, historia naturalna, filozofia przyrody (XVI–XVIII w.): miejsca spotkania, miejsca konfliktu»*, Centrum Kongresowo-Dydaktyczne Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu, Poznań, 7–8 grudnia 2017, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2018, t. 63, nr 2, s. 196–199.

- SROGOSZ Tadeusz: [recenzja] *Raimonda Ragauskienė, Mirties nugalėti nepavyko: Biržų ir Dubingių kunigaikščių Radvilų biologinė istorija (XV a. pabaiga – XVII a.)* [Nikt nie może wygrać ze śmiercią: historia biologiczna birżańsko-dubińskiego rodu Radziwiłłów (koniec XV w. – XVII w.)], *Lietuvos edukologijos universiteto leidykla, Vilnius 2017, ss. 735 + 1*, „Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną” 2018, t. 24, nr 2, s. 213–216.
- SROGOSZ Tadeusz: *Dieta w czasie pokoju i na wojnie żołnierzy armii koronnej i litewskiej w XVII w.*, [w:] *Historia diety i kultury odżywiania*, t. 1, red. B. Płonka-Syroka, H. Grajeta, A. Syroka, Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich, Wrocław 2018, s. 57–74.
- SROGOSZ Tadeusz: *Doktor Kazimierz Filip Wize 1873–1953. Zarys biografii intelektualnej*, red. Michał Musielak, Poznań 2017, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu, 405 s., ilustr., bibliogr., indeks osób, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2018, t. 63, nr 2, s. 189–193.
- SUKIENNICKA Marta: *Palingeneza w ujęciu Charlesa Bonneta – od alchemii do ewolucji*, „Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną” 2018, t. 24, nr 3 (suplement), s. 57–66.
- SUPADY Jerzy: *Sprawozdanie z działalności Komisji Badan nad Historią Nauk Medycznych Polskiej Akademii Nauk za okres od czerwca 2016 r. do stycznia 2018 r.*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2018, t. 63, nr 3, s. 216–219.
- SYZDEK Hubert, POTONIEC Mateusz K.: *W stronę człowieka. Z działalności Koła Naukowego Humanistyki Medycznej*, „Alma Mater” 2018, nr 202, s. 69–73.
- SZKLARZ-HABROWSKI Amadeusz: *Topografia szpitala-przytułku działającego przy kaplicy/kościelnie św. Barbary w Starej Częstochowie na przełomie XVIII i XIX w.*, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej” 2018, t. 66, nr 1, s. 59–74.
- SZKLARZ-HABROWSKI Amadeusz: *Źródła do badań nad dziejami szpitalnictwa i opieki społecznej w Starej i Nowej Częstochowie (XVI–XIX w.). Część I: List przeora jasnogórskiego o. Eustachego Hawelskiego do biskupa kujawsko-kaliskiego w sprawie instalowania skarbon szpitalnych na Jasnej Górze z 5 stycznia 1846 r.*, „Rocznik Muzeum Częstochowskiego” 2018, t. 18, s. 38–49.
- ŚLUSARCZYK Wojciech: *O historii leków naturalnych na łamach «Kroniki Farmaceutycznej» w okresie dwudziestolecia międzywojennego (1919–1939)*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2018, t. 63, nr 1, s. 39–63.
- ŚWIEŻYŃSKI Adam: *Między spotkaniem a konfliktem. Filozofia przyrody i przyrodoznawstwo w ujęciu przedstawicieli myśli żydowskiej z XVI i XVII wieku*, „Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną” 2018, t. 24, nr 3 (suplement), s. 13–32.
- TROJANOWSKA Anna: *Pracownia Chemiczno-Analityczna Warszawskiego Towarzystwa Farmaceutycznego w latach 1897–1914 (w świetle «Wiadomo-*

- ści Farmaceutycznych»), „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2018, t. 63, nr 3, s. 63–90.
- TROJANOWSKA Anna: *Walery Włodzimirski (1854–1939). «Lwowski Faust», farmaceuta, patriota, społecznik*, [w:] *Medycy polskiego pogranicza II Rzeczypospolitej 1918–1939*, red. B. Urbanek, Instytut Historii Nauki PAN, ASPRA-JR, Warszawa 2018, s. 467–479.
- TROJANOWSKA Anna: *XII edycja Przeglądu Prac Magisterskich z Zakresu Historii Farmacji*, „Farmacja Polska” 2018, t. 74, nr 2, s. 85–86.
- TROJANOWSKA Anna: *XII Przegląd Prac Magisterskich z Zakresu Historii Farmacji*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2018, t. 63, nr 2, s. 200–202.
- TROJANOWSKA Anna: *Żywnienie w ośrodkach karnych i poprawczych w Królestwie Polskim w XIX i w początkach XX w.*, [w:] *Historia diety i kultury odżywiania*, red. B. Płonka-Syroka, H. Grajeta, A. Syroka, Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich, Wrocław 2018, s. 141–156.
- TUROS Maria J.: *Zaburzenia neurologiczne typu afazji w obserwacjach Dominika Jeana Larreya*, „Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną” 2018, t. 24, nr 1, s. 31–45.
- URBANEK Bożena: [recenzja] *Jan Bohdan Gliński, Słownik biograficzny lekarzy i farmaceutów ofiar drugiej wojny światowej, t. 6*, Wydawnictwo Dwa Światy, Warszawa 2018, ss. 233, „Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną” 2018, t. 24, nr 2, s. 217–218.
- URBANEK Bożena: [recenzja] *Maria J. Tuross, Dominique Jean Larrey (1766–1842) chirurg wielkiej armii*, Wydawnictwo Napoleon V, Oświęcim 2017, ss. 295, „Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną” 2018, t. 24, nr 2, s. 209–212.
- URBANEK Bożena: *Jan Bohdan Gliński, «Słownik biograficzny lekarzy i farmaceutów – ofiar drugiej wojny światowej», t. 6*, „Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną” 2018, t. 24, nr 2, s. 217–218.
- URBANEK Bożena: *Kariery naukowe kobiet na Wydziale Lekarskim USB w Wilnie w okresie międzywojennym (1919–1939)*, „Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną” 2018, t. 24, nr 1, s. 81–96.
- URBANEK Bożena: *Lekarze kresowi a dylematy praktyki medycznej w drugiej połowie lat dwudziestych do 1939*, [w:] *Medycy polskiego pogranicza II Rzeczypospolitej 1918–1939*, red. B. Urbanek, Instytut Historii Nauki PAN, ASPRA-JR, Warszawa 2018, s. 33–50.
- URBANEK Bożena: *Medycyna w II RP. Medicine in Interwar Poland*, [w:] *Medycyna polska. Złota księga medycyny polskiej. Polish Medicine: Golden Book of Polish Medicine*, red. F. Wiśniewski, Quixi Media, Bydgoszcz 2018, s. 136–155.
- URBANEK Bożena: *Tytułem wprowadzenia*, [w:] *Medycy polskiego pogranicza II Rzeczypospolitej 1918–1939*, red. B. Urbanek, Instytut Historii Nauki PAN, ASPRA-JR, Warszawa 2018, s. 9–11.

- URBANEK Bożena, TUROS Maria J.: *Dominique Jean Larrey (1766–1842). Chirurg Wielkiej Armii*, „Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną” 2018, t. 24, nr 2, s. 209–212.
- URBANEK Mariusz: *Profesor Weigl i karmiciele wszy*, Wydawnictwo Iskry, Warszawa 2018, s. 376, ilustr.
- WADOWIAK Lilianna, WYSOKIŃSKI Paweł: *Owady jako remedia w polskim lecznictwie ludowym doby zaborów i II Rzeczypospolitej*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2018, t. 63, nr 1, s. 89–118.
- WÓJCIK Andrzej J., NABIELEC Wiesława: *Borowiny uzdrowiska w Kamieniu Pomorskim*, „Czasopismo Aptekarskie” 2018, nr 5, s. 27–32.
- WÓJCIK Andrzej J., NABIELEC Wiesława: *Peloidy Kamienia Pomorskiego. Historia rozpoznania i wykorzystania*, [w:] *XXVII Sympozjum Historii Farmacji «Aptekarze na drogach do Niepodległej»*, red. J. Nieznanowska, Starogard 2018, s. 21–22.
- ZAMACHOWSKA Monika, ŚRÓDKA Andrzej: *Ludwik Hirszfeld (1884–1954)*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2018, t. 63, nr 1, s. 141–149.
- ZAMACHOWSKA Monika: *Zasługi naukowe XIX-wiecznych polskich lekarzy ginekologów z ośrodków pozaakademickich*, Wydawnictwo Attyka, Kraków 2018, s. 272.
- ZWOLIŃSKA Ewa: *Zawód aptekarza w przekroju dziejowym*, „Czasopismo Aptekarskie” 2018, nr 6–7, s. 26–36.
- ŽALNORA Aistis: *The Role of the Hygiene Department of Stephen Bathory University in the Development and Promotion of Public Health in Vilnius in the Years 1922–1939*, „Studia Historiae Scientiarum” 2018, t. 17, s. 51–87.

V. HISTORIA NAUK ŚCISŁYCH

- ANDRZEJUK Artur: *Mikołaj Kopernik jako filozof*, „Analecta. Studia i Materiały z Dziejów Nauki” 2018, t. 25, nr 2 (53), s. 187–184.
- BIENIAS Barbara, WŁODARCZYK Jarosław: *Edward Gresham and Copernicanism in Shakespeare's England*, „Annual Report of the Polish Academy of Sciences” 2018, t. 19, s. 10–12.
- BIENIAS Barbara: *Międzynarodowa konferencja «Nicolaus Copernicus in the 21st Century: Context, Resources, Methods»*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2018, t. 63, nr 4, s. 170–172.
- BLÅSJÖ Viktor: *A Rebuttal of Recent Arguments for Maragha Influence on Copernicus*, „Studia Historiae Scientiarum” 2018, t. 17, s. 479–497.
- CIESIELSKA Danuta, CIESIELSKI Krzysztof: *Equidecomposability of Polyhedra: A Solution of Hilbert's Third Problem in Kraków Before ICM 1900*, „The Mathematical Intelligencer” 2018, t. 40, nr 2, s. 55–63.

- CIESIELSKA Danuta, SZCZEPAŃSKI Jerzy: *Szkolny podręcznik do matematyki z perspektywy czterdziestu lat (1975–2015)*, „Opinie Edukacyjne Polskiej Akademii Umiejętności. Prace Komisji PAU do Oceny Podręczników Szkolnych” 2017, t. 15, [recte 2018], s. 101–122.
- CIESIELSKA Danuta: *What Were Determinants Used for? A Case Study*, [w:] *XIV Österreichisches Symposium zur Geschichte der Mathematik «Vernachlässigte Teile der Mathematik und ihre Geschichte»*, red. Ch. Binder, Österreichische Gesellschaft für Wissenschaftsgeschichte, Miesenbach 2018, s. 163–176.
- CIESIELSKA Danuta, ZWIERZYŃSKA Joanna: *On David Hilbert Göttingen Lecture Course for Differential Equations*, [w:] *XIV Österreichisches Symposium zur Geschichte der Mathematik «Vernachlässigte Teile der Mathematik und ihre Geschichte»*, red. Ch. Binder, Österreichische Gesellschaft für Wissenschaftsgeschichte, Miesenbach 2018, s. 188–197.
- DOMORADZKI Stanisław, KARPIŃSKA Karolina: *O egzaminie maturalnym z matematyki na obszarze zaboru pruskiego od XVIII do początku XX wieku*, „Antiquitates Mathematicae” 2017, t. 11, [recte 2018], s. 157–201.
- DOMORADZKI Stanisław, STAWISKA Małgorzata: *Polish Mathematicians and Mathematics in World War I. Part I: Galicia (Austro-Hungarian Empire)*, „Studia Historiae Scientiarum” 2018, t. 17, s. 23–49.
- FALKOWSKI Tomasz: *Seminarium Aktualność historii nauki (7 czerwca 2017 r.)*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2018, t. 63, nr 1, s. 157–159.
- GODDU André: *The Origin of Copernicus’s Heliocentrism Reconsidered*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2018, t. 63, nr 4, s. 9–19.
- GÓRLIKOWSKI Marek: *Noblista z Nowolipek. Józefa Rotblata wojna o pokój*, Wydawnictwo Znak, Kraków 2018, s. 507, ilustr., bibliogr.
- Historia astronomii*, pod red. Michaela Hoskina, przełożył Jarosław Włodarczyk, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2018, s. 370.
- JASIŃSKI Maciej: *Dyletancki kompilator Stanisław Lubieniecki. Polemika z artykułem Sylwii Konarskiej-Zimnickiej: «Theatrum cometicum» Stanisława Lubienieckiego młodszego jako przykład zainteresowań astronomiczno-astrologicznych arian*, „Res Historica” 2017 [recte 2018], nr 44, s. 289–314.
- JASIŃSKI Maciej: *Pochodnie komet a pochodnie wojny. Stanisław Lubieniecki (1623–1675) i astrologia kometarna*, [w:] *Żywioty. Motyw ognia w literaturze, kulturze i sztuce*, red. K. Arciszewska, U. Patocka-Sigłowy, Wydawnictwo UG, Gdańsk 2018, s. 59–71.
- KARAS Marcin: *Nowy obraz świata. Poglądy filozoficzne Mikołaja Kopernika*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2018, s. 220.
- KARPIŃSKA Karolina: *Geometria Mikołaja Kopernika. O cięciwach w kole*, „Matematyka” 2018, nr 6, s. 40–49.
- KARPIŃSKA Karolina: *O sposobie oceniania z matematyki. Gimnazjum w Inowrocławiu na przełomie XIX i XX wieku*, „Matematyka” 2018, nr 3, s. 34–39.

- KARPIŃSKA Karolina: *Pierwsze egzaminy maturalne z matematyki na ziemiach polskich (1789–1805)*, „Matematyka” 2018, nr 4, s. 42–49.
- KARPIŃSKA Karolina: *Trygonometria płaska w gimnazjalnym nauczaniu matematyki w XIX wieku (cz. 1)*, „Matematyka” 2018, nr 1, s. 41–49.
- KARPIŃSKA Karolina: *Trygonometria płaska w gimnazjalnym nauczaniu matematyki w XIX wieku (cz. 2)*, „Matematyka” 2018, nr 2, s. 40–49.
- KARPIŃSKA Karolina: *Wpływ odzyskania niepodległości przez Polskę na nauczanie matematyki w szkołach średnich*, „Matematyka” 2018, nr 5, s. 43–48.
- KOKOWSKI Michał: *Bibliography of the Works by Piotr Flin (1945–2018), an Astronomer and Exact Sciences Historian*, „Studia Historiae Scientiarum” 2018, t. 17, s. 549–582.
- LICHOCKA Halina: *Jędrzeja Śniadeckiego pierwiastki promieniste*, „Niedziółki” 2018, t. 24, nr 4, s. 83–91.
- LICHOCKA Halina: [recenzja] *Krótką historią niektórych wzorów związków organicznych*, Wojciech Kroszczyński, Kraków 2017, wydanie I, s. 94, „Wiadomości Chemiczne” 2018, t. 72, nr 5–6, s. 353–354.
- MAŚLANKA Krzysztof: *Historia nauki w oczach matematyków i fizyków*, „Analecta. Studia i Materiały z Dziejów Nauki” 2018, t. 27, nr 2 (53), s. 79–97.
- MAŚLANKA Krzysztof: *Piotr Flin (1945–2018) i krakowska astronomia*, „Częstochowski Kalendarz Astronomiczny” 2018, t. 14, s. 99–110.
- MAŚLANKA Krzysztof: *Piotr Flin (1945–2018). Wspomnienie*, „Studia Historiae Scientiarum” 2018, t. 17, s. 534–548.
- NAGASAWA Nobukata: *On Social and Psychological Aspects of a Negligible Reception of Natanson’s Article of 1911 in the Early History of Quantum Statistics*, „Studia Historiae Scientiarum” 2018, t. 17, s. 391–419.
- PAWŁOWSKA Maria: *Fizycy w Krakowie – w 70. Rocznicę I. Międzynarodowej Konferencji Promieni Kosmicznych*, „Studia Historiae Scientiarum” 2018, t. 17, s. 421–449.
- PETELCZYC Krzysztof, KEŹIERSKA Ewelina: *Mieczysław Wolfke. Gdyby mi dali choć pół miliona... Biografia*, Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Warszawa 2019, s. 242.
- RAFALSKA-ŁASOCHA Alicja: *About Marie Skłodowska-Curie on the Occasion of Her 150th Anniversary of the Birth*, „Studia Historiae Scientiarum” 2018, t. 17, s. 501–521.
- REK Radosław: *Plamy słoneczne podczas Minimum Maundera*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2018, t. 63, nr 3, s. 91–130.
- Statystycy polscy. Biogramy*, wyd. 2, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2018, s. 504. Seria: Biblioteka Wiadomości Statystycznych.
- SZUBIAKOWSKI Jacek P., WŁODARCZYK Jarosław: *The Solar Dial in the Olsztyn Castle: Its Construction and Relation to Copernicus*, „Journal for the History of Astronomy” 2018, t. 49, nr 2, s. 158–195.

- TOMASZEWSKI Paweł E.: *Geneza Instytutu Niskich Temperatur i Badań Strukturalnych PAN we Wrocławiu*, „*Studia Historiae Scientiarum*” 2018, t. 17, s. 175–203.
- WŁODARCZYK Jarosław, KREMER Richard L., HUGHES Howard C.: *Edward Gresham, Copernican Cosmology, and Planetary Occultations in Pre-Telescopic Astronomy*, „*Journal for the History of Astronomy*” 2018, t. 49, nr 3, s. 269–305.
- WŁODARCZYK Jarosław: *Nauki matematyczno-fizyczne – objaśnianie wszechświata*, [w:] *Polska 100 lat*, red. M. Kleiber i in., Bosz, Olszanica 2018, s. 444–455; [także w angielskiej wersji językowej] *Mathematical and Physical Sciences: Explaining the Universe*, [w:] *Poland 100 Years*, red. M. Kleiber i in., Bosz, Olszanica 2018, s. 444–455.
- WŁODARCZYK Jarosław: *Nauki matematyczno-fizyczne – objaśnianie wszechświata*, [w:] *Polska. Eseje o stuleciu*, red. M. Kleiber i in., Bosz, Olszanica 2018, s. 253–256.
- WŁODARCZYK Jarosław: *O Koperniku i historii astronomii. Kilka uwag w związku z Księżycem i Aldebaranem*, „*Urania. Postępy Astronomii*” 2018, t. 89, nr 3, s. 18–21.
- WYKA Ewa: *Szkola Dominikanów w Grodnie, rok 1793*, [w:] *Grodnae et Orbi. Гарадскія суольнасці і гарадское асяроддзе XIV–XX ст.*, red. A. Радюк, В. Галбовіч, Янушкевіч, Mińsk 2018, s. 110–122.

VI. HISTORIA NAUK O ZIEMI

- BANASIK Piotr, BUJAKOWSKI Kazimierz: *Najstarsza sieć geodezyjna w Polsce – sieć triangulacyjna na obszarze Staropolskiego Okręgu Przemysłowego*, „*Roczniki Geomatyki*” 2018, t. 16, nr 3 (82), s. 159–174.
- BARTOSZEWICZ Henryk: *Dawny atlas historyczny wojny polsko-rosyjskiej 1830–1831 Richarda Ottona Spaziera na tle kartografii doby powstania listopadowego*, [w:] *Dawna kartografia historyczna i wojskowa*, red. B. Konopska, P. Weszpiński, IHN PAN, Warszawa 2018, s. 261–282. Seria: Z dziejów kartografii t. 22.
- BERG Thomas Reinertsen: *Teatr świata. Mapy, które tworzą historię*. Przełożyła z jęz. norweskiego Maria Gołębowska-Bijak, Społeczny Instytut Wydawniczy Znak, Kraków 2018, s. 368, 60 ryc.
- BOROWICZ Dorota, SPALLEK Waldemar: *Dawne atlasy historyczne w kolekcji Pracowni Historii Kartografii Zakładu Geoinformatyki i Kartografii Uniwersytetu Wrocławskiego*, [w:] *Dawna kartografia historyczna i wojskowa*, red. B. Konopska, P. Weszpiński, IHN PAN, Warszawa 2018, s. 165–198. Seria: Z dziejów kartografii t. 22.

- BORYCKA Marlena, JUTRZENKA-SUPRYN Dorota: *Miasta, bitwy i fortyfikacje – kolekcja pięciu sztucznych atlasów ze zbiorów Biblioteki Elbląskiej. Problematyka historyczno-konserwatorska*, [w:] *Dawna kartografia historyczna i wojskowa*, red. B. Konopska, P. Weszpiński, IHN PAN, Warszawa 2018, s. 339–362. Seria: *Z dziejów kartografii t. 22*.
- BOSY Grzegorz: *Mapy z okresu fryderycjańskiego jako źródło do badań nad «owalnicą głogowską»*, [w:] *Dawna kartografia historyczna i wojskowa*, red. B. Konopska, P. Weszpiński, IHN PAN, Warszawa 2018, s. 85–110. Seria: *Z dziejów kartografii t. 22*.
- BROOKE-HITCHING Edward: *Złoty atlas. Największe wyprawy, odkrycia i poszukiwania na mapach*, tłum. Józef Szczepański, Dom Wydawniczy REBIS, Poznań 2018, s. 256, 202 ryc.
- CZAJA Roman: *Historical Atlas of Polish Towns. Between Source Edition and the Cartographic Presentation of Research on the History of Towns*, „*Studia Geohistorica. Rocznik Historyczno-Geograficzny*” 2018, nr 6, s. 80–89.
- GUZOWSKI Piotr: *Economic Geography of Poland in the Period of Growth (14–16th Century) in the Polish Historical Study*, „*Studia Geohistorica. Rocznik Historyczno-Geograficzny*” 2018, nr 6, s. 90–109.
- DUDZICKA Grażyna, GAZICKA-WÓJTOWICZ Dorota: *Ucieczka Beniowskiego z Kamczatki i jego odkrywczy rejs po północnym Pacyfiku w świetle rękopiśmiennej mapy odnalezionej w zbiorach Biblioteki Instytutu Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN*, [w:] *250 rokiw Barśkij konfederacji. 250-ta rocznica zawiązania Konfederacji Barskiej*. Materiały międzynarodowej naukowej historyko-krajoznawczej konferencji, 11 trawnia 2018 r., Bar–Winnycia, 2018, s. 50–68.
- DOLYNSKA Maryana: *Some Principles of Interdisciplinary Investigation for Recreating the Historical Topography of Urban Spaces*, „*Studia Geohistorica. Rocznik Historyczno-Geograficzny*” 2018, nr 6, s. 169–184.
- Dziennik podróży uczonej Christiana Erndtela...* zob. IV. *Historia Nauk Medycznych*.
- FIGLUS Tomasz: *The Past and Present of Historical Morphology of Rural and Urban Forms in Poland*, „*Studia Geohistorica. Rocznik Historyczno-Geograficzny*” 2018, nr 6, s. 149–168.
- Galicja na józefińskiej mapie topograficznej 1779–1783*, t. 13, cz. A, B, C, wydał Zdzisław Budzyński przy współpracy Bogusława Dybasia, Zdzisława Nogi i Łukasza Walczego, Warszawa 2018. Cz. A: wstępna, s. 272; cz. B: kolorowe reprodukcje w formacie oryginalnym, 29 map w pudełku; cz. C (tłumaczenie na język ukraiński wojskowych opisów do map).
- Geografowie polscy. Słownik biograficzny*, red. Antoni Jackowski, Kazimierz Krzemień, Izabela Sołjan, Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej UJ, Komitet Nauk Geograficznych PAN, Polskie Towarzystwo Geograficzne, Kraków 2018. T. 1. *A–J*, s. 632; T. 2. *K–P*, s. 633–1344; T. 3. *R–Ż*, s. 1345–1920.

- GONTASZEWSKA-PIEKARZ Agnieszka: *Odkrycie złóż oraz początki górnictwa węgla brunatnego w Zielonej Górze*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2018, t. 63, nr 4, s. 21–45.
- GÓRNY Maciej: *Karty na stół. Geografia i granice nowej Europy po I wojnie światowej*, „Kwartalnik Historyczny” 2018, nr 2, s. 428–469.
- GROCHOWSKI Krzysztof: *Dawne mapy i atlasy historyczne w zbiorach Biblioteki Raczyńskich*, [w:] *Dawna kartografia historyczna i wojskowa*, red. B. Konopska, P. Weszpiński, IHN PAN, Warszawa 2018, s. 199–208. Seria: *Z dziejów kartografii* t. 22.
- HORDYŃSKI Piotr: *Niezwykłe mapy Europy*, „Alma Mater” 2018, nr 200, s. 80–83.
- JAGUŚ Andrzej: *Pomiary hydrometeorologiczne w Jaworkach k. Szczawnicy (1953–2018) – zarys historii badań*, „Pieniny Przyroda i Człowiek” 2018, t. 15, s. 149–157.
- Józef Piłsudski na Syberii 1887–1892*, oprac. Eugeniusz Niebelski, Polihymnia, Lublin 2018, s. 320.
- KÖHLER Piotr: *Polska wyprawa na Spitsbergen w 1938 r.*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2018, t. 63, nr 2, s. 7–27.
- KONOPSKA Beata, KRUKOWSKI Mirosław: *Image Data Paradox – on the Impact of the Development of Image-Based Remote Sensing on the Maps’ Content in the Eastern Bloc. The Case of Poland*, „Polish Cartographical Review” 2018, t. 50, nr 4, s. 211–222.
- KONOPSKA Beata, WESZPIŃSKI Paweł: *Wprowadzenie*, [w:] *Dawna kartografia historyczna i wojskowa*, red. B. Konopska, P. Weszpiński, IHN PAN, Warszawa 2018, s. 7. Seria: *Z dziejów kartografii* t. 22.
- KORYCKA-SKORUPA Jolanta, PASŁAWSKI Jacek: *Uzaranie prezentacji kartogramicznej*, „Polish Cartographical Review. Suplement w języku polskim” 2018, t. 3, nr 1, s. 43–58.
- KOZAKIEWICZ Kazimierz: *Eufrozyn Sagan – przyrodnik, muzealnik i popularyzator nauk o Ziemi z zacięciem naukowym*, „Ciechanowiecki Rocznik Muzealny” 2018, nr 1, s. 71–89.
- KOZICA Kazimierz: *Wystawy kartograficzne w Polsce. 15 lat po wystawie «Imago Poloniae» doktora Tomasza Niewodniczańskiego*, [w:] *Dawna kartografia historyczna i wojskowa*, red. B. Konopska, P. Weszpiński, IHN PAN, Warszawa 2018, s. 363–374. Seria: *Z dziejów kartografii* t. 22.
- KUNA Jakub: *«Częściowo opracowane» mapy 1:25 000 Wojskowego Instytutu Geograficznego (1919–1939)*, „Polish Cartographical Review. Suplement w języku polskim” 2018, t. 3, nr 2, s. 163–173; [także w angielskiej wersji językowej] *Partially compiled’ maps 1:25,000 by Polish Military Geographical Institute (1919–1939)*, „Polish Cartographical Review” 2018, t. 50, nr 1, s. 31–46.

- KUNA Jakub: *Puzzle z historii kartografii*, „Geodeta: magazyn geoinformacyjny” 2018, nr 9, s. 41–45.
- LATOCHA Agnieszka, NOWAKOWSKI Dominik: *Sources and Methods Used in the Reconstruction of Settlement Networks: An Archaeological and Geographical Perspective on the Example of Silesia*, „Studia Geohistorica. Rocznik Historyczno-Geograficzny” 2018, nr 6, s. 55–69.
- ŁOPATECKI Karol: *Medal wybity przez Holenderską Kompanię Zachodnioindyjską w 1637 roku na cześć Krzysztofa Arciszewskiego jako źródło kartograficzne*, „Polish Cartographical Review. Suplement w języku polskim” 2018, t. 3, nr 2, s. 163–173; [także w angielskiej wersji językowej] *A Medal Minted by the Dutch West India Company in 1637 in Honour of Krzysztof Arciszewski as a Cartographic Source*, „Polish Cartographical Review” 2018, t. 50, nr 1, s. 151–161.
- ŁOPATECKI Karol: *Itineraria jako źródła poznania myśli strategicznej i operacyjnej w okresie panowania Stefana Batorego*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2018, t. 63, nr 2, s. 29–49.
- ŁOPATECKI Karol: *Mapy historyczne Polski i Litwy w epoce nowożytnej*, [w:] *Dawna kartografia historyczna i wojskowa*, red. B. Konopska, P. Weszpiński, IHN PAN, Warszawa 2018, s. 11–30. Seria: Z dziejów kartografii t. 22.
- MAŁKA Anna: *Zmiany odcinków klifowych linii brzegowej w Gdyni w ciągu ostatnich dwustu lat i związane z nimi zagrożenia*, [w:] *Dawna kartografia historyczna i wojskowa*, red. B. Konopska, P. Weszpiński, IHN PAN, Warszawa 2018, s. 111–130. Seria: Z dziejów kartografii t. 22.
- Mapa w służbie państwa. XXXII Ogólnopolska Konferencja Historyków Kartografii. Warszawa, 11–13 października 2018 r. Streszczenia referatów. Piękne i rzadkie. Najszynniejsze mapy I Rzeczypospolitej z kolekcji dr. Tomasza Niewodniczańskiego w zbiorach Zamku Królewskiego w Warszawie – Muzeum*, oprac. Beata Konopska, Paweł E. Weszpiński, Instytut Historii Nauki PAN, Zamek Królewski w Warszawie – Muzeum, Muzeum Warszawy 2018, s. 167.
- MEDYŃSKA-GULIJ Beata, ŻUCHOWSKI Tadeusz J.: *An Analysis of Drawing Techniques used on European Topographic Maps in the Eighteenth Century*. „The Cartogr. Journal” 2018, t. 55, nr 4, s. 309–325.
- MEDYŃSKA-GULIJ Beata, ŻUCHOWSKI Tadeusz J.: *European Topography in Eighteenth-Century Manuscript Maps*, Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań 2018, s. 215, 48 ryc. kol., 1 tab.
- OLENDEREK Tomasz: *Mapy leśne Królestwa Polskiego w zasobach Archiwum Głównego Akt Dawnych w Warszawie*, „Sylwan” 2018, t. 162, nr 2, s. 422–428.
- OPRYCHAL Leszek, NAHNYBIDA Ruslan: *Zaginiony plan Kamieńca Podolskiego z pierwszej połowy XVIII wieku*, [w:] *Dawna kartografia historyczna*

- i wojskowa*, red. B. Konopska, P. Weszpiński, IHN PAN, Warszawa 2018, s. 251–260. Seria: Z dziejów kartografii t. 22.
- OPRYCHAL Leszek: *Kamieniec Podolski na osiemnastowiecznej mapie granic Imperium Osmańskiego*, [w:] *Dawna kartografia historyczna i wojskowa*, red. B. Konopska, P. Weszpiński, IHN PAN, Warszawa 2018, s. 239–250. Seria: Z dziejów kartografii t. 22.
- OPRYCHAL Leszek: *Plany Kamieńca Podolskiego do 1812 roku*, [w:] *Dawna kartografia historyczna i wojskowa*, red. B. Konopska, P. Weszpiński, IHN PAN, Warszawa 2018, s. 223–238. Seria: Z dziejów kartografii t. 22.
- OSTROWSKI Jerzy: *Wkład dr Janiny Ewy Piaseckiej w dokumentowanie i badania dziejów polskiej kartografii*, „Polish Cartographical Review. Suplement w języku polskim” 2018, t. 3, nr 1, s. 71–78.
- OSTROWSKI Wiesław, KARSZNICA Izabela, PANECKI Tomasz: *Analiza porównawcza charakterystyki zabudowy i sieci osadniczej na polskich mapach topograficznych z XIX, XX i XXI wieku*, „Polish Cartographical Review. Suplement w języku polskim” 2018, t. 3, nr 2, s. 149–162; [także w angielskiej wersji językowej] *Comparative Analysis of a Characterization of the Built-up Area and Settlement Network on Polish Topographic Maps from the 19th, 20th and 21st Centuries*, „Polish Cartographical Review” 2018, t. 50, nr 2, s. 73–86.
- PANECKI Tomasz: *Ocena ilościowa zakresu treści wybranych map topograficznych ziem polskich z XIX i pierwszej połowy XX wieku*, „Polish Cartographical Review. Suplement w języku polskim” 2018, t. 3, nr 1, s. 5–20.
- PANECKI Tomasz, SŁOMSKA Katarzyna: *Stan i wyzwania kartografii historycznej w obliczu paradygmatu cyfrowego*, [w:] *Dawna kartografia historyczna i wojskowa*, red. B. Konopska, P. Weszpiński, IHN PAN, Warszawa 2018, s. 147–164. Seria: Z dziejów kartografii t. 22.
- PĘDZICH Paweł: *Dr hab. Jan Panasiuk (1926–2017)*, „Geodeta” 2018, nr 2 (273), s. 53; [także w:] „Polish Cartographical Review. Suplement w języku polskim” 2018, t. 3, nr 1, s. 86–88.
- POKOJSKA Paulina, DUDEK-MAŃSKOWSKA Sylwia, JĘDRUSIK Maciej: *Kongres Geografii Polskiej. 100 lat geografii na Uniwersytecie Warszawskim. 100 lat Polskiego Towarzystwa Geograficznego, 12–14 kwietnia 2018 r.*, „Przegląd Geograficzny” 2018, nr 4, s. 640–654.
- POKOJSKI Wojciech, POKOJSKA Paulina: *Diagramy Woronoja – twórca, metoda, zastosowania*, „Polish Cartographical Review. Suplement w języku polskim” 2018, t. 3, nr 2, s. 163–173; [także w angielskiej wersji językowej] *Voronoi Diagrams – Inventor, Method, Applications*, „Polish Cartographical Review” 2018, t. 50, nr 3, s. 141–150.
- Polskie Towarzystwo Geograficzne w setną rocznicę działalności*, red. Marek Sobczyński, Polskie Towarzystwo Geograficzne, Wydział Nauk Geograficznych UŁ, Katedra Geografii Politycznej, Historycznej i Studiów Regionalnych

- UŁ, Łódź 2018. T. 1. Antoni Jackowski, Izabela Soljan, Marek Sobczyński, *Historia Polskiego Towarzystwa Geograficznego*, s. 235; T. 2. *Historia Oddziałów Terenowych i Tematycznych Polskiego Towarzystwa Geograficznego*, red. Marek Sobczyński, s. 660; T. 3. *Historia Komisji Tematycznych Polskiego Towarzystwa Geograficznego*, red. Marek Sobczyński, s. 193.
- POŁUSZEJKO Grażyna, KOZICA Kazimierz: *Polskie globusy z XIX–XXI wieku. 100 globusów na 100-lecie Polskiego Towarzystwa Geograficznego. Kartografowie, wydawcy, producenci*, Muzeum Lubelskie w Lublinie, Warszawskie Przedsiębiorstwo Geodezyjne S.A. w Warszawie, Lublin–Warszawa 2018, s. 256., ryc.
- KOZICA Kazimierz: *Wystawa «Polskie globusy z XIX–XXI wieku. 100 globusów na 100-lecie Polskiego Towarzystwa Geograficznego» w Muzeum Geodezyjnym w Warszawie*, „Polish Cartographical Review. Suplement w języku polskim” 2018, t. 3, nr 1, s. 110–114.
- PRZYBYTEK Dariusz: *Bilans dokonań polskiej i niemieckiej kartografii historycznej Śląska (1741–2017)*, [w:] *Dawna kartografia historyczna i wojskowa*, red. B. Konopska, P. Weszpiński, IHN PAN, Warszawa 2018, s. 31–58. Seria: *Z dziejów kartografii* t. 22.
- REJMER Krzysztof: *Zapomniana historia nauki czyli fantazje i facecje naszych dziadków*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2018, s. 352.
- Rola geografii w utrwalaniu Niepodległej Polski i w Jej rozwoju*, red. Antoni Jackowski, Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej UJ, Polskie Towarzystwo Geograficzne, Komitet Nauk Geograficznych PAN, Kraków 2018, s. 352.
- RUTKOWSKI Henryk: *A Few Comments on the Historical Borders in Poland*, „Studia Geohistorica. Rocznik Historyczno-Geograficzny” 2018, nr 6, s. 124–135.
- RUTKOWSKI Henryk: *Prace nad atlasem historycznym Polski XVI wieku*, „Polish Cartographical Review. Suplement w języku polskim” 2018, t. 3, nr 2, s. 243–248; [także w angielskiej wersji językowej] *Work on the Historical Atlas of the Sixteenth-Century Poland*, „Polish Cartographical Review” 2018, t. 50, nr 2, s. 223–231.
- RUTKOWSKI Henryk: [recenzja] *Stanisław Alexandrowicz, Jarosław Łuczyński, Radosław Skrycki, Historia kartografii i ziem polskich do końca XVIII wieku*, Instytut Historii PAN, Nauki Pomocnicze Historii, seria nowa, red. Andrzej Rachuba, Sławomir Górczyński, Wydawnictwo DiG, Warszawa 2017, ss. 447, 61 tabel i schematów, 47 map, „Studia Źródłoznawcze” 2018, t. 46, s. 212–215.
- RYBAK Robert: *Mapa morska jako narzędzie w planowaniu operacji przez Polską Marynarkę Wojenną w okresie funkcjonowania w Układzie Warszawskim*, [w:] *Dawna kartografia historyczna i wojskowa*, red. B. Konopska, P. Weszpiński, IHN PAN, Warszawa 2018, s. 303–318. Seria: *Z dziejów kartografii* t. 22.

- SIERADZAN Wiesław: *Kartografia wojskowa Malborka od XVII do początku XX wieku*, [w:] *Dawna kartografia historyczna i wojskowa*, red. B. Konopska, P. Weszpiński, IHN PAN, Warszawa 2018, s. 209–222. Seria: Z dziejów kartografii t. 22.
- SIWICKA Dorota: *Mapy romantyków*, Wydawnictwo IBL, Warszawa 2018, s. 144.
- SKALIMOWSKI Andrzej, WESZPIŃSKI Paweł E.: *Państwowe Przedsiębiorstwo Wydawnictw Kartograficznych. Plan Warszawy 1955. Plan dzielnic centralnych miasta stołecznego Warszawy*, Muzeum Warszawy, Warszawa 2018, s. 430.
- SŁOJKOWSKA Katarzyna: *Materiały Kazimierza Albina i Hanny Dobrowolskich...*, zob. III. Historia Nauk Biologicznych i Rolniczo Leśnych.
- SŁOJKOWSKA Katarzyna: *Materiały Romana i Jadwigi Kobenzów (1886–1955, 1995–1989)*, „Biuletyn Archiwum Polskiej Akademii Nauk” 2018, nr 59, s. 23–47.
- SOBCZYŃSKI Eugeniusz, PIETRUSZKA Jerzy: *Wojskowe mapy lotnicze dawniej i dziś*, „Polish Cartographical Review. Supplement w języku polskim” 2018, t. 3, nr 2, s. 163–173; [także w angielskiej wersji językowej] *Military Aeronautical Charts in the Past and Today*, „Polish Cartographical Review” 2018, t. 50, nr 1, s. 5–30.
- SOBCZYŃSKI Eugeniusz: *Polskie mapy wojskowe*, [w:] *Wielki leksykon uzbrojenia. Wrzesień 1939*, t. 154, Edipresse Polska S.A., Warszawa 2018, s. 61.
- SOBCZYŃSKI Marek: *Polish Geographical Survey of Borders until 1945*, „Studia Geohistorica. Rocznik Historyczno-Geograficzny” 2018, nr 6, s. 70–79.
- SPALLEK Waldemar: *Polskie szkolne atlasy geograficzne 1771–2012*, Instytut Geografii i Rozwoju Regionalnego Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2018, s. 458, ryc., tab., lit., summ. Seria: Rozprawy Naukowe Instytutu Geografii i Rozwoju Regionalnego Uniwersytetu Wrocławskiego t. 42.
- SPALLEK Waldemar: *Zmiany południka zerowego i sposobu opisu długości geograficznej na przykładzie polskich szkolnych atlasów geograficznych (1771–2012)*, „Polish Cartographical Review. Supplement w języku polskim” 2018, t. 3, nr 1, s. 33–42.
- SUPRUNIUK Anna: [recenzja] *Słownik historyczno-geograficzny ziemi liwskiej w średniowieczu*, oprac. Marta Piber-Zbieranowska, Anna Salina, współpr. Elżbieta Kowalczyk-Heyman, red. Tomasz Jurek, *Słownik historyczno-geograficzny ziem polskich w średniowieczu, t. 2: Mazowsze – województwo mazowieckie, cz. 3*, red. T. Jurek, Instytut Historii PAN, Warszawa 2017, ss. XIX + 263, mapa, „Studia Źródłoznawcze 2018, t. 56, s. 216–218.
- SZADY Bogumił: *Dawna mapa jako źródło w badaniach geograficzno-historycznych w Polsce*, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej” 2018, t. 66, nr 2, s. 129–141.

- SZADY Bogumił: *Historical Cartography of Confessions and Religions in the Polish-Lithuanian Commonwealth: Between Historical Geography and Spatial History*, „Studia Geohistorica. Rocznik Historyczno-Geograficzny” 2018, nr 6, s. 136–148.
- SZANIAWSKA Lucyna: «*Atlas Historique, ou Nouvelle Introduction à l’Histoire...*» *Châtelainów jako encyklopedia*, [w:] *Dawna kartografia historyczna i wojskowa*, red. B. Konopska, P. Wespiański, IHN PAN, Warszawa 2018, s. 57–84. Seria: Z dziejów kartografii t. 22.
- SZANIAWSKA Lucyna: *Lithological Maps Visualizing the Achievements of Geological Sciences in the First Half of the 19th Century*, „Polish Cartographical Review” 2018, t. 50, nr 2, s. 87–109.
- SZANIAWSKA Lucyna: *Treści geologiczne na mapach i w towarzyszących im tekstach opracowanych do końca XVIII wieku*, „Polish Cartographical Review. Suplement w języku polskim” 2018, t. 3, nr 1, s. 593–670.
- SZLAJFER Henryk: *Współtwórcy atlantyckiego świata: nowi chrześcijanie i Żydzi w gospodarce kolonialnej Ameryki Łacińskiej XVI-XVII wieku, zarys problematyki*, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2018, s. 427, mapy.
- VITSKO Dzmitry: *Historical Cartography in Belarus (Studies on the Administrative Division, Borders and Population of the Grand Duchy of Lithuania)*, „Studia Geohistorica. Rocznik Historyczno-Geograficzny” 2018, nr 6, s. 110–123.
- Walka o powrót Polski na mapy świata*, „Alma Mater” 2018, nr 203, s. 67.
- WESZPIŃSKI Paweł E.: *Kartograficzny obraz elementów niematerialnych w mieście na przykładzie planów Warszawy od 1641 roku do końca XIX wieku*, „Polish Cartographical Review. Suplement w języku polskim” 2018, t. 3, nr 1, s. 21–32.
- WESZPIŃSKI Paweł E.: *Plan Warszawy 1825*, „Geodeta” 2018, nr 3 (274), s. 48–53.
- WIENIAWSKI Julian: *Wojciech Jastrzębowski (Sylwetka pośmiertna)*, „Ciechanowiecki Rocznik Muzealny” 2018, t. 14, nr 1, s. 37–46.
- WOJNAR Anna: *Geografowie w służbie niepodległej Polski*, „Alma Mater” 2018, nr 202, s. 88–92.
- WOLAK Bogdan: *Analiza źródeł kartograficznych z okresu I wojny światowej (studium na wybranych przykładach)*, [w:] *Dawna kartografia historyczna i wojskowa*, red. B. Konopska, P. Wespiański, IHN PAN, Warszawa 2018, s. 283–303. Seria: Z dziejów kartografii t. 22.
- WOLAK Bogdan: *Dawne mapy w badaniach krajobrazu komunikacyjnego*, [w:] *Dawna kartografia historyczna i wojskowa*, red. B. Konopska, P. Wespiański, IHN PAN, Warszawa 2018, s. 131–146. Seria: Z dziejów kartografii t. 22.
- WÓJCIK Zbigniew: *Bronisław i Józef Piłsudscy na Syberii Wschodniej*, [w:] Niebelski Eugeniusz (opr.): *Józef Piłsudski na Syberii 1887–1892*, Polihymnia, Lublin 2018, s. 13–42.

- WÓJCIK Zbigniew: *Historia kartografii przyrodniczej w Polsce. Kilka refleksji*, [w:] *Dawna kartografia historyczna i wojskowa*, red. B. Konopska, P. Wespiański, IHN PAN, Warszawa 2018, s. 319–326. Seria: Z dziejów kartografii t. 22.
- WÓJCIK Zbigniew: *O polskich badaniach nad historią Syberii po II wojnie światowej (prezentacja problemu)*, „*Analecta. Studia i Materiały z Dziejów Nauki*” 2018, t. 27, nr 1, s. 69–81.
- WÓJCIK Zbigniew: *Religijność Benedykta Dybowskiego (1833–1930)*, [w:] Król Małgorzata, Legutko Grażyna. (red.): *W kręgu sacrum i profanum*, Wydawnictwo KUL, Lublin 2018, s. 173–189.
- WÓJCIK Zbigniew: *Wojciech Jastrzębowski (1799–1882) – XIX-wieczny kontynuator przyrodniczo-rolniczego piarstwa ks. Krzysztofa Kluka*, „*Ciechanowiecki Rocznik Muzealny*” 2018, t. 14, nr 1, s. 19–36.
- WÓJCIK Zbigniew: *Zestaniec Henryk Wohl i krąg jego irkuckich znajomych*, [w:] Niebelski Eugeniusz (opr.): *Konferencja Międzynarodowa w Lublinie 29-30 listopada 2018. Polacy w Irkucku w wiekach XIX i XX. Program i abstrakty*, Polihymnia, Lublin 2018, s. 36–37.
- WÓJCIK Zbigniew: *Zygmunt Librowicz i Michał Janik – autorzy monografii problematyki polsko-syberyjskiej*, [w:] Niebelski Eugeniusz (opr.): *Konferencja Międzynarodowa w Lublinie 29–30 listopada 2018. Polacy w Irkucku w wiekach XIX i XX. Program i abstrakty*, Polihymnia, Lublin 2018, s. 38–39.
- WYTYCZAK Roman: *Wykorzystanie Atlasu Śląska z 1752 roku w europejskich publikacjach kartograficznych*, „*Polish Cartographical Review. Supplement w języku polskim*” 2018, t. 3, nr 2, s. 219–230; [także w angielskiej wersji językowej] *Usage of the Atlas of Silesia from 1752 in European Cartographic Publications*, „*Polish Cartographical Review*” 2018, t. 50, nr 1, s. 47–56.
- ZAWADZKI Dominik: *Najcenniejsze naukowo zbiory Muzeum Geologicznego Uniwersytetu Szczecińskiego*, „*Opuscula Musealia*” 2018, t. 25, s. 135–145.
- ZAWADZKI Mateusz: *Sources and Methods of Reconstruction of Postal Roads in the Second Half of the 18th Century on the Example of the Former Lublin Voivodeship*, „*Polish Cartographical Review*” 2018, t. 50, nr 2, s. 233–242.
- ZIÓŁKOWSKA Joanna: *Koszary Pałacu Kazimierzowskiego w Warszawie w XVII- i XVIII-wiecznej ikonografii*, [w:] *Dawna kartografia historyczna i wojskowa*, red. B. Konopska, P. Wespiański, IHN PAN, Warszawa 2018, s. 327–388. Seria: Z dziejów kartografii t. 22.

VII. HISTORIA NAUK TECHNICZNYCH I TECHNIKI

- ADAMSKI Paweł: *Ciemne uliczki małych miast*, „*Wiek Nafty: Zeszyty Naukowo-Historyczne*” 2018, t. 27, nr 3, s. 39–41.

- BATURO Kamila, KASPRZAK Aleksandra J.: *Mazowieckie huty leśne szkła gospodarczego*, „Szkło i Ceramika” 2018, nr 3, s. 30–33.
- BATURO Kamila, KASPRZAK Aleksandra J.: *Mazowieckie huty leśne szkła gospodarczego. Lutkówka – Huta Lutkowska (1838–1851/1852)*, woj. mazowieckie, pow. żyrardowski, „Szkło i Ceramika” 2018, nr 5, s. 36–39.
- BATURO Kamila, KASPRZAK Aleksandra J.: *Mazowieckie huty leśne szkła gospodarczego. Huta Błędownska*, „Szkło i Ceramika” 2018, nr 4, s. 30–32.
- BATURO Kamila, KASPRZAK Aleksandra J.: *Mazowieckie huty leśne szkła gospodarczego, Stanisławów – Huta Stanisławowska (I huta 1796–1801/1803, II huta 1805–1806)* woj. łódzkie, pow. Rawski, „Szkło i Ceramika” 2018, nr 6, s. 34–37.
- BRZOSTOWSKA Izabela, SKIBIŃSKI Franciszek: *Cegielnie miejskie w Koronie od połowy XVI do połowy XVII w.*, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej” 2018, t. 66, nr 4, s. 449–474.
- DWILEWICZ Łukasz: *Polityka państwa polskiego wobec przemysłu 1918–2018*, „Kwartalnik Kolegium Ekonomiczno-Społecznego Studia i Prace” 2018, nr 3, s. 61–80.
- DYBIEC Julian: *Recenzja: Zbigniew Wójcik, Ignacy Łukasiewicz, Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa–Radom 2018*, ss. 382, „Analecta. Studia i Materiały z Dziejów Nauki” 2018, t. 27, nr 2 (53), s. 199–201.
- DYWAN Tomasz: *Dawne wodociągi i kanalizacja Lwowa – w kwestii niedostrzegania złożoności problematyki badania infrastruktury miejskiej. Харчук Христина: Водогт міста Львова [від початку XV ст. До 1939 р.), Львов: Видавництво «Аверс» 2015, 215 s.; Гранкін Павло: Каналгацаця міста Львова [від початку XV ст. до 1939 р.], Львів: Видавництво «Аверс» 2015, 135 s.*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2018, t. 63, nr 2, s. 169–187.
- GIERLOTKA Stefan: *Historia i terażniejszość górnictwa na Spitsbergenie*, „Bezpieczeństwo Pracy i Ochrona Środowiska w Górnictwie” 2018, nr 11, s. 48–51.
- GŁÓWKA Dariusz: *Siedziby szlacheckie w ziemi zakroczymskiej w XVII i XVIII wieku*, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej” 2018, t. 66, nr 4, s. 47–486.
- GRZEJSZCZAK Łukasz: *Łódzkie kolekcje ceramiki orientalnej przed 1939 rokiem. Pokoje chińskie, japońskie i mauretańskie*, „Szkło i Ceramika” 2018, nr 3, s. 10–13.
- GRZEJSZCZAK Łukasz: *Zastawy stołowe łódzkiej burżuazji XIX–XX wieku*, „Szkło i Ceramika” 2018, nr 3, s. 18–21.
- GÓRNY Maciej: *A Vacuum to Be Filled. Central and Eastern Europe in the Times of «GeographyWithout the Germans»*, „Studia Historiae Scientiarum” 2018, t. 17, s. 253–272.

- KOWALKOWSKI Krzysztof: *Józef Dullek (1886–1961). Przemysłowiec, działacz społeczny, patriota*, „Zeszyty Chojnickie” 2018, t. 34, s. 207–227.
- KUSZNIER Jacek: *Białystok – historia powstania miasta i rozwoju ośrodka przemysłowego*, „Wiadomości Elektrotechniczne” 2018, nr 6, s. 76–84.
- KUSZNIER Jacek: *Elektrycy w historii Politechniki Białostockiej*, „Maszyny Elektryczne: zeszyty problemowe” 2018, nr 4 (120), s. 163–168.
- KUŚNIERCZYK Andrzej: *Podróże częstochowian w świetle rejestru paszportowego z roku 1854*, „Rocznik Muzeum Częstochowskiego” 2018, t. 17, s. 172–191.
- LESISZ Paweł: *Tramwaje konne w Wilnie w latach 1887–1914. Od pomysłu do realizacji*, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej” 2018, t. 66, nr 4, s. 487–501.
- LICHOCKA Halina: *Działalność naukowo-badawcza Zakładu Historii Nauk Ścisłych, Przyrodniczych i Techniki w 2017 roku*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2018, t. 63, nr 3, s. 174–183.
- LICHOCKA Halina: *Ignacy Mościcki. Wynalazca i polityk*, [w:] *100 lat ochrony własności przemysłowej w Polsce. Księga jubileuszowa Urzędu Patentowego RP*, red. A. Adamczak, Wolters Kluwer, Warszawa 2018, s. 167–193.
- LICHOCKA Halina: *Szwajcaria – przybrana ojczyzna Ignacego Mościckiego*, [w:] *Prezydentowi prof. Ignacemu Mościckiemu – w 150. rocznicę urodzin*, red. B. Umińska, Muzeum Szlachty Mazowieckiej, Ciechanów 2018, s. 141–156.
- LOTYSZ Sławomir: *Polscy wynalazcy. 100 polskich wynalazców na 100-lecie Urzędu Patentowego RP*, Dragon, Bielsko-Biała 2018, s. 191.
- LOTYSZ Sławomir: *Erazm Jerzmanowski. Polak, który oświetlał Amerykę*, [w:] *Światło w dziejach człowieka, sztuce, religii, nauce i technice*, red. J. Miziołek, Muzeum Podkarpackie, Krosno 2018, t. 2, s. 415–432.
- LOTYSZ Sławomir: *Inventing Independence: Negotiating the Industrial Property Law for Future Poland at the End of the First World War*, „International Journal of Legal Studies” 2018, nr 1, s. 319–336.
- LOTYSZ Sławomir: *Konferencje ICOHTEC w latach 2014–2018*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2018, t. 63, nr 3, s. 225–230.
- LOTYSZ Sławomir: *Kraków czy Tarchomin? Historia sporu o lokalizację fabryki penicyliny przekazanej Polsce w ramach programu pomocowego UNRRA (1946–1947)*, „Analecta. Studia i Materiały z Dziejów Nauki” 2018, t. 27, nr 1, s. 289–310.
- LOTYSZ Sławomir: *Penicylina i protezy. Pomoc UNRRA w odbudowie polskiego przemysłu medycznego po drugiej wojnie światowej*, „Kultura Współczesna” 2018, nr 3, s. 118–130.
- LOTYSZ Sławomir: *Rzeczoznawcy budowlani w sporze o lokalizację pierwszej polskiej fabryki penicyliny*, „Materiały Budowlane” 2018, nr 3, s. 64–65.

- ŁOTYSZ Sławomir: *Transeuropejska droga wodna przez Polesie a kwestia jego osuszenia w II Rzeczypospolitej*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2018, t. 63, nr 1, s. 7–37.
- ŁOTYSZ Sławomir: *Wielkie przedsięwzięcia techniczne i przemysłowe*, „Przeгляд Techniczny” 2018, nr 24, s. 27–29.
- ŁOTYSZ Sławomir: *Zanim powstał Urząd Patentowy RP. Dyskusja wokół ustawodawstwa o ochronie własności przemysłowej w latach 1917–1918*, [w:] *100 lat ochrony własności przemysłowej w Polsce. Księga jubileuszowa Urzędu Patentowego RP*, red. A. Adamczak, Wolters Kluwer, Warszawa 2018, s. 194–209.
- MAGDZIAK Marian: *Od chłopskiej chaty do domu współczesnego rolnika*, Politechnika Łódzka, Łódź 2018, s. 263, ilustracje. Rec: „Analecta. Studia i Materiały z Dziejów Nauki”.
- MAJEWSKI Mariusz W.: *Biopaliwa w Drugiej Rzeczypospolitej – mały krok do zrównoważonego rozwoju*, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej” 2018, t. 66, nr 4, s. 503–523.
- MAJEWSKI Mariusz W.: *The Works of the Institute of Metallurgy and Metallurgical Sciences at the Warsaw University of Technology, and the Person of Jan Czochralski*, „Studia Historiae Scientiarum” 2018, t. 17, s. 89–117.
- MAJEWSKI Piotr: *Odbudowa miała swój czas, wywiad przeprowadził A. Skalmowski*, „Nowe Książki” 2018, nr 5, s. 4–9.
- Materiały XII Konferencji «Dziedzictwo i historia górnictwa oraz wykorzystanie pozostałości dawnych robót górniczych»*, red. M. Madziarz, A.J. Wójcik, Wydział Geoinżynierii, Górnictwa i Geologii PWr, Wrocław 2018, s. 67.
- MILIAN Agata, PREIDL Wojciech, WÓJCIK Andrzej J.: *Życie osady górniczej w XVI wieku w świetle zachowanych dokumentów ikonograficznych*, [w:] *Materiały XII Konferencji «Dziedzictwo i historia górnictwa oraz wykorzystanie pozostałości dawnych robót górniczych»*, red. M. Madziarz, A.J. Wójcik, Wydział Geoinżynierii, Górnictwa i Geologii PWr, Wrocław 2018, s. 47–48.
- MIRY Agnieszka, PABICH Łukasz: *Szymon Wypych jako medalier. Zbiór medali artysty w Muzeum Częstochowskim*, „Rocznik Muzeum Częstochowskiego” 2018, t. 17, s. 237–254.
- MIŚKOWIEC Paweł: *200 lat wykorzystania kadmu w nauce, technice i sztuce*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2018, t. 63, nr 2, s. 131–141.
- MŁODKOWSKA-PRZEPIÓROWSKA Iwona: *Ratusz w Starej Częstochowie nad Wartą w świetle badań archeologicznych*, „Rocznik Muzeum Częstochowskiego” 2018, t. 17, s. 43–176.
- MOTAK Maciej: *Osiedle urzędnicze w Krakowie. Urbanistyka i architektura 1924–1942*, Politechnika Krakowska, Kraków 2018, s. 350 + 1 plan.
- NOWAK Stanisław, SZPLIT Andrzej: *Józef Osiański – o stanie rozwoju polskiego przemysłu żelaznego czasów oświecenia polskiego (Na przykładzie Staropolskiego Okręgu Przemysłowego)*, [w:] *Świętokrzyski obszar rynków finan-*

- sowo-ubezpieczeniowych oraz jego rola inwestycyjno-ochronna w procesie uprzemysłowienia regionu*, Wydawnictwo Naukowe Wydziału Zarządzania Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2018, s. 61–82. Seria wydawnicza: Almanach Świętokrzyski nr 3.
- OPALIŃSKI Dariusz: *Inwentarze kolejowe z lat 1914–1919/1920 z terenu byłej Galicji*, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej” 2018, t. 66, nr 4, s. 531–594.
- ORŁOWSKI Bolesław, MICHALSKI Krzysztof: *Jak polscy wynalazcy zrewolucjonizowali świat*, „Nowe Państwo” 2018, nr 11, s. 40–47.
- ORŁOWSKI Bolesław, MICHALSKI Krzysztof: *Osiągnięcia techniczne – krajowi i światu...*, [w:] *Polska. Eseje o stuleciu*, red. M. Kleiber i in., Bosz, Olszanica 2018, s. 265–268.
- ORŁOWSKI Bolesław, MICHALSKI Krzysztof: *Wielcy polscy wynalazcy i konstruktorzy*. *Kalendarium*, „Do Rzeczy” 2018, nr 45, s. 72–82.
- ORŁOWSKI Bolesław: *Aleksander Józef Waligórski (1802–1873)*, [w:] *Polscy działacze emigracyjni w walce o niepodległość. Referaty sympozjalne*, red. J. Gmitruk, Z. Judycki, T. Skoczek, Fundacja Polonia Semper Fidelis, Warszawa 2018, s. 237–242.
- ORŁOWSKI Bolesław: *Brytyjskie patenty Polaków w okresie wielkiej emigracji (1832–1870)*, [w:] *100 lat ochrony własności przemysłowej w Polsce. Księga jubileuszowa Urzędu Patentowego RP*, red. A. Adamczak, Wolters Kluwer, Warszawa 2018, s. 242–268.
- ORŁOWSKI Bolesław, MICHALSKI Krzysztof: *Technical Achievements – for Poland and the World*, [w:] *Poland 100 Years*, red. M. Kleiber i in., Bosz, Olszanica 2018, s. 468–475.
- PASZKOWSKI Wiesław: *Żydowskie groby wojenne w Częstochowie*, „Rocznik Muzeum Częstochowskiego” 2018, t. 17, s. 192–214.
- PREIDL Wojciech, WÓJCIK Andrzej J.: *Zenon Duda. Dorobek w dziedzinie zabezpieczania obiektów historycznych*, [w:] *Materiały XII Konferencji «Dziedzictwo i historia górnictwa oraz wykorzystanie pozostałości dawnych robót górniczych»*, red. M. Madziarz, A.J. Wójcik, Wydział Geoinżynierii, Górnictwa i Geologii PW, Wrocław 2018, s. 7–8.
- REMER Przemysław: *Chojniczanin założycielem berlińskiej królewskiej manufaktury porcelany*, „Zeszyty Chojnickie” 2018, t. 34, s. 189–195.
- RODZEŃ Jacek: *Czy Isaac Newton wynalazł napęd odrzutowy?*, „Analecta. Studia i Materiały z Dziejów Nauki” 2018, t. 27, nr 2 (53), s. 115–138.
- RYBAK Agnieszka, SMÓŁKA Anna: *Wieża Eiffla nad Piną. Kresowe marzenia II RP*, Wydawnictwo Czarne, Wołowiec 2018, s. 295.
- RYMSZA Barbara, MISTEWICZ Anna, TUCHOLSKI Zbigniew: *Kierbedź Bridge: A History of the First Permanent Bridge Across the Vistula River in Warsaw*, „Icon: Journal of the International Committee for the History of Technology” 2017 [recte 2018], t. 23, s. 145–166.

- SAWICKI Jerzy: *Ewald Georg Kleist. Wielki odkrywca z małego miasta. Kamień Pomorski 1745*, Wydawnictwo IHN PAN, Warszawa 2018, s. 180.
- SAWICKI Jerzy: *Kleist vs. Musschenbroek – trudna droga do prawdy*, „*Studia Historiae Scientiarum*” 2018, t. 17, s. 275–340.
- SKALIMOWSKI Andrzej: *Północna MDM. Zabudowa ulicy Nowotki w Warszawie*, „*Kronika Warszawy*” 2018, nr 1, s. 74–87.
- SKOWRON Marek: *Od szaflika do aparatu Bergera, czyli dawne metody asenizacji*, „*Przegląd Komunalny*” 2018, nr 4, s. 42–44.
- SOBECZKO Mateusz: *Fotografia jako źródło historyczne na podstawie zasobu Polskiej Akademii Nauk Archiwum w Warszawie Oddziału w Katowicach*, „*Biuletyn Archiwum Polskiej Akademii Nauk*” 2018, nr 59, s. 79–81.
- ŚWISTULSKI Dariusz: *Krótką historią Sympozjum Historii Elektryki*, „*Śląskie Wiadomości Elektryczne*” 2018, nr 4 (120), s. 43–46.
- TUCHOLSKI Zbigniew: *Bilans kolejnictwa II RP należy ocenić zdecydowanie pozytywnie*, wywiad przeprowadził M. Szukała, *Dzieje.pl*, 9 XII 2018, dzieje.pl/aktualnosci/dr-z-tucholskibilans-kolejnictwa-ii-rp-nalezy-ocenic-zdecydowanie-pozytywnie.
- TUCHOLSKI Zbigniew: *Elektryfikacja linii kolejowej Pruszków–Warszawa–Otwock*, „*Rocznik Józefowski*” 2017 [recte 2018], t. 3, s. 121–126.
- TUCHOLSKI Zbigniew: *Historia Kolei Nadwiślańskiej*, „*Rocznik Józefowski*” 2017 [recte 2018], t. 3, s. 77–99.
- TUCHOLSKI Zbigniew: *Inżynier Henryk Genello (1872–1948). Szkic do portretu zapomnianego architekta kolejowego*, „*Kwartalnik Historii Nauki i Techniki*” 2018, t. 63, nr 1, s. 65–87.
- TUCHOLSKI Zbigniew: *Kotły parowe parowozów 0-2-0 typu „Danzig” Henschel 12324/1919 i 16914/1919, zastosowane do napędu pomp na stacjach wodnych Jędrzejowskiej Kolei Wąskotorowej*, „*Stalowe Szlaki*” 2018, nr 3, s. 40–41.
- TUCHOLSKI Zbigniew: *Państwowa Wytwórnia Prochu w Pionkach*, „*Mówią Wieki*” 2018, nr 9, s. 93–96.
- TUCHOLSKI Zbigniew: *Uwarunkowania konserwatorskie i techniczne odbudowy zabytkowego taboru kolejowego*, „*Analecta. Studia i Materiały z Dziejów Nauki*” 2018, t. 27, nr 1, s. 265–287.
- WŁODARCZYK Adam: *Historia luster*, „*Szkło i Ceramika*” 2018, nr 3, s. 38–41.
- WŁODARCZYK Adam: *Kryształowe elementy wyposażenia wnętrz w XIX wieku – z Europy do Orientu*, „*Szkło i Ceramika*” 2018, nr 5, s. 5–9.
- WÓJCIK Andrzej J.: *Mining and Geological Investigations of Józef Cieszkowski in England, Belgium and France (1825–1827)*, „*Annual Record of the International Commission on the History of Geological Sciences*” 2018, t. 50, s. 55–58.
- WÓJCIK Andrzej J.: *Multimedia – dobrodziejstwo czy przekleństwo w muzeum górniczym*, [w:] *Dziedzictwo przemysłowe i techniczne. Rewitalizacja, architektura, wyposażenie*, red. N.N., Stara Kopalnia, Wałbrzych 2018, s. 20–21.

- WÓJCIK Andrzej J.: *Słowo od recenzenta*, „Rocznik Muzeum Częstochowskiego” 2018, t. 17, s. 9–12.
- WÓJCIK Zbigniew: *Ignacy Łukasiewicz*, Instytut Technologii Eksploatacji-Państwowy Instytut Badawczy w Radomiu, Radom 2018, ilustr., aneksy, s. 382.
- WÓJCIK Zbigniew: *Jan Pazdur o działalności Stanisława Staszica w regionie świętokrzyskim*, „Zeszyty Staszicowskie” 2018, t. 11, s. 134–144.
- WÓJCIK Zbigniew: *Problematyka z historii nauki w dokonaniach doc. dr. hab. Zbigniewa Rubinowskiego (1929–1997)*, [w:] Fijalkowska-Mader A. (red.): *Materiały posesyjne*, Kieleckie Towarzystwo Naukowe, Kielce 2018, s. 71–83.
- WÓJCIK Zbigniew: *Staszyciana we wspomnieniu Józefa Glizińskiego poświęconym Annie z Zamoyskich Sapieżynie*, „Zeszyty Staszicowskie” 2018, t. 11, s. 7–20.